Ն, 757 — 1887 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 29—30 ՊԱԶԱՐ ԷՐԹԷՍԻ — 1305 ՐԷՊԻ ԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 27 — ԻՒՉԻՒՆՃԻ ՍԷՆԷ

40 ՓԱՐԱ

ՃԷՐԻՏԷԻ ՇԱՐԳԻՅԷ

40 ՓԱՐԱ

ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ ՄԻԼԻՅԷ ԹԻՃԱՐԻՅԷ ՍԱՆԱՅԻՅԷ ՎԷ ԻԼՄԻՅԷ

ՆԷՎԱՄԻ ԳԱԶԷԹԱ

ԱՊՕՆԷ ՖԻԵԱԹԼԱՐԸ

	12 այլըք	6 այլըք	3 այլըք
ՍԹԱՄՊՕԼ	200 ղղ.	105 ղղ.	55 ղղ.
ԹԱՇՐԱ	240 »	125 »	

Մէհրիսինէ 20 ղրուշտան

ԻԼԱՆԱԹ ՖԻԵԱԹԼԱՐԸ

Վէնճի, 2նճի վէ 3նճի սահիֆէ սաթըրը ղրշ. 6
Դէօրտիւնճիւ սահիֆէ 11ի 10ր. հս. » 3
Մէքթուպը նաֆիլա տաիր պէնտլէր մէճճանէն գապուլ օլունաճագ վէ տէրճ օլունմայան էվրագ իատէ օլունմայաճագ տըր։

Իտարէխանէսի, Սթամպօլտա Պապը Ալի ճատտէսինտէ նումէրօ 20 ձիվէլէկեան մաթպաասընտա տըր ։ Գեաֆֆէի մէքաթիպ հաւալէ կազէթանըն սահիպ վէ միւտիրի ՑԻԳՐԱՆ ՃԻՎԷԼԷԿԵԱՆԱ միւրաճաաթ օլունա ։

ԿԻՒՆԼԻՒՔ ՀԱՎԱՏԻՍ

ՊՈՒԼԿԱՐԻՍԹԱՆ

Տէրսաատէթ վէ վիլայաթը սալրէտէն Պուլկարիսթանա կէօնտէրիլէն էշեա վէ էմթաաատն կէօմրիւք րէսմի ախզ ու խուֆյէթա օլընտըղը հալտէ, էմարէթը մէզքիւրէտէ՛ն վիլայաթը Շահանէյէ կէօնտէրիլէն էմթաա վէ էշեաատն պէօյլէ պիր րէսմ ախզ խուլմէմէքտէ օլուպ, պու խուսուստա վէ աչէլ խուսուսու իլէրիտէ վարիտաթը տէվլէթէ իյրատը նօգսան խաճէէյի՛ մէճլիսը մախսուսը վիւքէլասա պիթթէզէքքիւր, Պուլկարիսթանտան կէլէն մէվատտ իչիւն պունտան պէօյլէ րէսմ խուլթիւֆա օլընմասը թասվիպ վէ թէննիպ խուլմէքլէ, մազպաթասը պիլթթանզիմ խաքիբաի Շահանէյէ արզ ու թագտիմ գըլընտըղը իշիտիլմիշ տիր ։

(Թ. Հ...)

ՄԸՍԸՐ

Պու կիւնքի Սա...պ օգունմըշ տըր ։

«Միւվէյիշ գանալը մէսէլէսի հագգընտա ճանիպը Պապը Ալիտէն տէվլէթէյն՝ պիր նօթա իրսալի մուսամմէմ օլտըղընը եազմըշ խուք ։

«Միւվէյիշ մէսէլէսի հագգընտա ճէրէյան խուէճէք միւզաքէրաթա՛ մէզքիւր նօթանըն իրսալի սուրէթի իլէ պէտ օլունմըշ, պու պապտէ պիր սուրէթ սահիպէ ի թիզամ օլընաճաղը մէլվմ խուէ տէ, պու սուրէթին նէտէն իպարէթ օլաճաղընտա տաիր հէնուզ մալիւմաթ ալընամամըշ տըր ։

«Թասաւվուրէթը լազըմէյէ էսասէն Ինկիլթէրա վէ Ֆրանսա տէվլէթլէրի ճանիպլէրինտէն իլթիրազ վուգու պուլամայաճաղընտա պինաէն, մէսէլէնին էվվէլճէ միւզաքէրաթը խուսուսիյէ ճէրէյանը սուրէթիլէ գարարլաշտըրըլաճաղը, վէ պիլախիրէ իչի մէրթէպէ րէսմիյէթ կեսպ իթմէք իւզրէ պիր գօնֆէրանսա ագտ օլընաճաղը իհթիմալլէնտէն պահս օլընըյօր։»

ՊԱՐՕՆ ՏԸ ՀԻՐՇ

Պարօն տը հիրշ ճէնապլէրի իլէ զէվճէսի՛ կէչէն ճումաա կիւնիւ Սէլամլըգ ալայընտան սօնրա Մապէյնէ տավէթ պույըրըլըպ, Թէրճէմանը տիվանը հիւմայուն Միւնիր բաշա հազրէթլէրի թարաֆընտան գապուլ օլընմըշլար, վէ պատէհու չայըն պույըրըլան միւսաատէի Սէնիյէ իւզէրինէ խաս պաղչէլէրի կէզմիշլէր տիր ։

* *

Պարօն տը հիրշ ճէնապլէրի՛ տիւն Մ. Քիւլման իլէ պէրապէր Պապը Ալիտէ Սատրազամ հազրէթլէրինին նէզտինէ կիտէրէք, Պապը Ալի հուգուգ միւշավիրի Նորատունկեան Գաբրիէլ էֆէնտի հազըր օլտուղը հալտէ Պարօնը միւշարէլէյհին հիւքիւմէթը Սէնիյէտէն թալէպ էյլէտիկի մէպալիղ հագգընտա թէտգիգաթ իճրա օլընմըշ, վէ պու կիւն տախի ագտը իճթիմա օլընմասը մուգարրէր պույըրըլմըշ տըր։

Գաբրիէլ էֆ. վէ մէմուրինը սաիրէ՝ էսվէր մէզքիւրատէ տաիրէի մախսուսէսինտէ հիսապաթը մէզքիւրէ հագգընտա թէտգիգաթ իճրա իթմիշլէր տիր ։

ՊԻՒՏՃԷ

Պիւտճէ լայիհասընըն տիւնքի մէճլիսը խասսը վիւքէլատա տախի թաձըրը թէզաքքիւրէ ալընըպ մազպաթասընըն խաքիբաի Շահանէյէ արզ օլընտըղընը Թ. Հ... եազմըշ խուէ տէ, Թ...էհ կազէթասը՝ մէզքիւր լայիհա հագգընտա պազը թաձգիգաթ վէ մուխապէրաթ իճրասընա լիւզում կէօրիւլմէսինէ մէպնի զիքը օլընան լայիհանըն տիւնքի մէճլիսը խասստա թէզաքքիւր խուլունմամըշ օլտըղընը խապէր վէրիյօր ։

Աւսթրիա հուգուգշինասը քիւլլիյէթլի Րուս ասքէրի ճէմ խուլընտըղընէ տաիր գուհուր խուէն հավատիս՝ միւպալաղա տըր տէնիլէրէք զըմնէն թէքզիպ օլընմըշ խուէ տէ, հավատիսը մէզքիւր՝ թէհավուգ խլմէքտէ տիր ։

Պու պապտա Պէյօղլու փօլիթիգա մէհաֆիլինտէ վիւրուտ խուէն սօն խապէրլէրէ կէօրէ, Աւսթրիա հուգուգշինասը ճէմ օլընան Րուս ասքէրինին միգտարը 100,000ի միւթէճավիզ օլուպ, 400 գըթա թօփ տախի ճէմ իտիլմիշ իմիշ ։

Պու թէտարիքաթտան Աւսթրիա տէվաիրը րէսմիյէսինտէ զիյատէսիյլէ էնտիշէ վէ խէլէճան հուսուլէ կէլիպ, միւզմիլախտը ազիմէ կէօրէ թէտապիրը լազըմէ իթթիխազ օլընմագ իւզրէ Աւսթրիա իմփէրաթօրընըն թահթը րիյասէթինտէ օլտըղը վէ Աւսթրիա օրտուլարընըն պաշ գումանտանը արշիտիւգ Ալպրէխթ հազըր պուլընտըղը հալտէ պիր հարպ մէճլիսը մախսուսը ագտ խուլմըշ իսէ տէ, պու մէճլիստէ նէ կիպի գարարլար վէրիլտիկինէ տաիր շիմտիլիք պիր խապէր եօգ տըր ։

—

Րօմա ճիվարընտա պիր ֆապրիգա ամէլէսինտէն 4նինին ախիրէն գօլէրատան թիւթիւլտիւպ, 2սինին վէֆաթ իթտիկի վէ Սարտէնիա ատասընտա տախի թէբբալըգա նամ մահալտէ տախի պաղը գօլէրա վուգուաթլարը զուհուրա կէլմէքտէ օլտըղը՝ Րօմատան ալընան սօն խապէրլէրտէն անլաշըլմըշ տըր ։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Ամէրիգա սէֆիրի Մ. Սթրաուս իլէ Ամէրիգալը մէշհուր Մ. Վանտէրպիլտին պու կիւնլէրտէ հուզուրը Շահանէյէ չըգաճագլարը իշիտիլմիշ տիր ։

Թարաֆը հազրէթը Բատիշահիտէն Ասիմէտ բաշա հազրէթլէրի՛ Ալ... վաբօրընա կէօնտէրիլիպ, Մ. Վանտէրպիլտ իլէ զէվճէսինէ մէրասիմը խօշամէտի իճրա պույըրըլմըշ տըր ։

Մ. Վանտէրպիլտ՝ զէվճէսի վէ պիրլիքտէ կէլմիշ օլան աճիպպալը իլէ չէհրիմիզին սօգագ վէ չարշըլարընը վէ հէվալիսինի կէզէրէք սէյր ու թէմաշա իթմէքտէ տիր ։ Տէրսաատէթ վէ ճիվարընըն վէ հէլէ Պօղազիչի գըր վէ տաղլարընըն լէթաֆէթը թապիիյէսի Ամէրիգալըլարը ֆէվգ էլատէ ֆէրրահնագ իթմէքտէ օլտըղը՝ իֆատաթը վագըալարընտան անլաշըլըյօր իմիշ։

Էվվէլքի կիւն էօյլէյին Մ. Վանտէրպիլտ թարաֆընտան Ալ... նամ թէնէզզիւհ վաբօրընտա Ամէրիգա սէֆիրի Մ. Սթրաուս իլէ զէվճէսինէ վէ սաիր զէվաթը միւթէպէրէյէ պիր թաամ վէրիլմիշ տիր ։

Կէլէճէք չարշէնպէհ ագշամը տախի սէֆիր Մ. Սթրաուս թարաֆընտան մումաիլէյհ Մ. Վանտէրպիլտ իլէ զէվճէ վէ աճիպպասընա իքրամէն պիր զիյաֆէթ քէշիտէ օլունըպ, տիւվէլը էճնէպիյէ սէֆիրլէրի իլէ մաամալարը տախի իճպու զիյաֆէթէ տավէթ օլունաճագլար տըր ։

Մումաիլէյհիմ Ամէրիգալը միւսաֆիրլէր՝ 8 կիւն գատար Տէրսաատէթտէ իգամէթէ պատէհու սէյահաթլարընա տէվամ խուէճէքլէրտիր ։

Մ. Վանտէրպիլտին միւթէվէֆֆա բէտէրի տախի 300 թաիֆէլի պիր վաբօրընա բաքիպ օլտըղը հալտէ, պունտան ...5 սէնէ էվվէլ Տէրսաատէթէ կէլէրէք ֆէվգէլատէ մէմնուն գալմըշ օլտուղընը Մ. Վանտէրպիլտ քէնտիսի սէօյլէմիշ տիր ։

—Ատանա վալիի Խասպըգ Բաքիֆ բաշա հազրէթլէրինէ միւնասիպ միգտար մաաշըլիյէթ մաաշը թախսիս պույըրըլմըշ տըր ։

—Բարիզտէ ֆիւնունը սիյասիյէ մէքթէպինտէ իքմալը թահսիլի իչիւն չէհրը մէզքիւրէ կիթմիշ օլան Ալի Ֆէրուհ պէյ՝ մէքթէպը մէզքիւրէ տէվամ իթմէքլէ պէրապէր չէհրը մէզքիւր Օսմանլը սէֆարէթի քիթապէթի րէֆագաթընտա պուլընմայա մէմուր օլմուշ, վէ չէհրի 2000 պին ղրշ. մաաշ թախսիս պույըրըլմըշ տըր ։

—Սթամպօլ վէ Պէյօղլու սու եօլլարընըն իճրայի թամիրի հագգընտա միւգավէլէմա Շէհր Էմանէթինտէ թէնզիմ իթմիշ օլան գօմիսիոն թարաֆընտան թանզիմ օլընան մազպաթա՛ մէճլիսը խասսը վիւքէլատա պատէթթէզաքքիւր խաքիբաի Շա-հանէյէ արզ օլընմըշ օլմագլա, թարաֆ -սիմ վէ Գըրգ-Քէլիսէ վէ Խալգալը սու եօլլարընըն 7 սէնէ զարֆընտա 70,000 լիրա սարֆը իլէ թամիրինէ իրատէի Սէնիյէ սունուհ իթմիշ տիր։

—Սթամպօլ թարաֆընտա կէչիրիլէճէք Տէրգօս սուլարընըն Սիւտլիճէ թարիգիլէ Գարա աղաճա կէթիրիլէրէք, օրատան Քեաղըտխանէ բէչկեահընտա վագը Քիւչիւք ատալարտան Գաղարիյէյէ կէչիրիլմէսի՛ Սու գումբանեասընտա գարարլաշտըրըլմըշ տըր ։

—Տիյարպէքիրլի միւթէվէֆֆա Սըտգը էֆէնտինին մունհաքէմէի մալիւմէսինտէն տօլայը թէքէվվիւն խուէն հուգուգը չախսիյէ տավասընտա գարար՝ էվվէլքի կիւն մահքէմէի ճինայէթտէ թարաֆէյն հազըր օլտուղը հալտէ թէֆհիմ օլընմըշ տըր ։

Շէօյլէ քի, մունհաքէմէի մալիւմէնին Տիյարպէքիրտէն Սիվաս վէ Տէրսաատէթէ նագլի խուսուսընտա թարաֆը Խազինէի տէվլէթտէն թէսվիյէ գըլընան մէսարիֆ իլէ, իլամ խարճը վէ սաիրէ կիպի մէսարիֆաթըն մէճմուու օլան 67,998 ղրուշլա, միւտտաիի չախսինին զարար զիյանը օլան 25,700 ղրշ.ըն գապուլ օլընտըղընա տաիր վէրիլէն գարար սուրէթի՛ զապթ քեաղըտըյէ Գաբրիէլ էֆէնտի թարաֆընտան գրաաթ օլընմըշ, վէ գապուլ իտիլէն մէսարիֆին նէ կիպի շէյլէր խուսուսի՛ էհտալէրինէ վէրիլէճէք իլամտան անլաշըլաճաղը միւթթէհիմէրէ թէֆհիմ գըլընմըշ տըր ։

—Իսքիւտարտա Քեօր Պագգալ ճիվարընտա Տիվիթթճիլէր ճատտէսինտէ վագը Մալիյէ Խազինէսի միւմէյյիզլէրին Շէվքէթ վէ Իտարէի Մախսուսէ մունհասէպէճիսի Սալիհ էֆէնտիլէր իլէ միւթէպէրանը մահալլէյէտէն Ալի պէյին խանէլէրինէ կէչէն բէնճշէնպիհ կէճէսի սաաթ 4 պուչուգ րատտէլէրինտէ պաղը քէսան թարաֆլարընտան եէգտիկէրինի միւթէաղտիտ սիյահ պէզլէր իչինտէ կաղը պէզ վէ սաիր թութուճը էճզալը հավի չըգըլար վագը իլէ հարիգ գուհուրընէ թէշէպպիւս օլընմըշ իսէ տէ, գոմշուլար թարաֆընտան կէօրիւլմէքլէ տէրհալ մէզքիւր գօնտակլար չըգարըլմըշ վէ միւթէճաօրըլար զապթա արանըլըմագտա պուլընմըշ, վէ մահալլէի մէզքիւրէ տախի թաճըրը ինզիպաթա ալընմըշ տըր ։

—Մուամ վէ սապուն իմալինէ մախսուս պէօյլէ պիր ֆապրիգա թէսիսի իչիւն պիր չիրքէթ թէշքիլ իթիլտիկի պունտան ագտէմ եազըլմըշ իսէ տէ, ալընան մալումաթը ախիրէյէ կէօրէ, պու մատտէյի Տէրսաատէթ Պանգասը՝ Բարիզին պիր պէօյլէ պանքէրիլէ միւզաքէրէ իթմիշ օլուպ, պու թէշավվուրը՝ էնեի պիր ֆապրիգա թէսիսինէ միւթէալլիգ օլմայըպ, էլյա Ինճիր քէօյիւնտէքի էսքի ֆապրիգա աչըլարագ, պիր թագըմ իսլահաթը սէնաիյէ իճրասըյլա իշլէթիլիպ, սարամաչէթ, պէօյլէ մում, սապուն, Սիպիր եաղը վէ սաիրէ իմալ էթիլէճէքմիշ ։

—Քիպրիթին իմալ վէ ֆիրուխթընը ինհիսար (ռէժի) ուսուլի թաահ թընտա ալմագ իւզրէ զարիպէն հիւքիւմէթը Սէնիյէյէ պիր լայիհա թագտիմ օլունաճաղը, վէ պունտա մէմալիքը էճնէպիյէտէն կէլէն քիպրիթլէրին խուխալի քեամիլէն մէն իտիլմէյիպ, անճագ սարֆիյաթ վէրկիսի (...) ախզը թասվիպ օլունաճաղը իշիտիլմիշտիր ։

—Հաչմէթլու Բաբա հազրէթլէրի թարաֆընտան պու քէրրէ Տիյարպէքիր Էրմէնի Գաթօլիք միւթէպէրանընտան Գազէզեան Յովսէփ էֆէնտիյէ Սէն-Սիլվէսթր նիշանընըն գօմանտէօրլիքը, վէ էքէնի Գազէզեան Յովհաննէս (Հաննէ) էֆէնտիյէ տախի Սէն-Սիլվէսթր նիշանընըն Շըվալիյէլիք րիւթպէլէրի իթա պույըրըլմըշ տըր ։

—Վիթամիւ բաշա հազրէթլէրի՝ ումում մունհաճիրին գօմիսիոնընա պիր թէզքէրէ իրսալ իտէրէք, Րումէլի Ֆէնէրինտէ իսքեան օլունմագ իւզրէ Անատօլու թարաֆընտան կէլմիշ օլան 25 խանէ մունհաճիրլէրին զըշըն աչըգտա գալմամալարը զըմնընտա օ ճիվարտա պուլընան քէնտի չիֆթլիկի օրմանընտան պունլարա 25 պարագ ալըք քէրէսթէյի մէճճանէն իթա խուէճէյինի պէյան էյլէմիշ, վէ մումաիլէյհին չու համիյէթի՛ ումում մունհաճիրին գօմիսիոնը թարաֆընտան մաքլէմէթմունիյէ րէսմէն իլան գըլընմըշ տըր ։

—Միւքրիյէ թէզաիւ սանտըղը նէզարէթի քէթիպխուէսինտէն Ղալիպ պէյ՝ նէզարէթը միւշարէլէյհայա աիտ մէմուրինը միւքրիյէ գարարնամէլէրինի ֆիրուխթ իթտիրմէքտէ իքէն, զապըթա վասըթասըյլէ տէրտ օլունարագ էվրագը՝ տաիրէի ալիյէյէ թէսլիմ գըլընմըշ տըր ։

—Գարատաղ հարպիյէ նազըրը իլէ չէհրիմիզ Գարատաղ մասլահաթ կիւզարը ճէտտի՛ պու քէրրէ Տէրսաատէթէ կէլմիշլէր տիր ։

—Ալէմանիա տէվլէթի թարաֆընտան Իսքէնտէրիյէ գօնսօլօսլըղընա Մ. Հէյվիք թային գըլընարագ, մէ. մուրիյէթի ճանիպը Պապը Ալիտէն թաստիգ պույըրըլմըշ տըր ։

—Սթամպօլտա Մէհմետ գարագօլխանէսինտէ միւսթախտէմ բօլիս Շիւքրի էֆէնտիյէ Իրան տէվլէթի թարաֆընտան Շիր ու Խուրշիտ նիշանընըն 5ինճի րիւթպէսի իթա գըլընմըշ տըր ։

—Սէլանիք ֆըրգայի ասքէրիյէսինէ մէմուր էրքեանը հարպ միրլիվալարընտան Էմին բաշա՛ Սիվաս, վէ Մուսթաֆա Սափվէթ բաշա՛ Վան վիլայէթլէրի րէտիֆ ֆըրգալարընա թային գըլընմըշլար տըր ։

—Թէրքէ վէ էմլաք էյթամ հագգընտա մադամ Շէյխլիւմի թարաֆընտան ալընան պիր նիզամ լայիհասը՝ Շուրայի Տէվլէթտէ թէտգիգ օլընմըշ, վէ գարիպէն մէվգիի իճրայէ վազը մուգարրէր պույըրըլմըշ տըր ։

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Բարիզ 10 կէճէ.

Ֆալիէռ գապինէսինըն բաղար էրթէսինտէն (պու կիւնտէն) ագտէմ թէշէքքիւլի միւհթէմէլ տէյիլ տիր ։

Բարիզ 10 գէճէ.

Պու կիւն էօյլէտէն սօնրա Մէճլիսը մէպուսանտա, Օպէրթէն նամընտա պիր չախս՝ Մ. Ժիւլ Ֆէռիյի չաղըրթարագ, թաշ եազըսընտան միւշարէլէյհին իւզէրինէ իւչ տէֆա րէվօլվէր պօշալթմըշ օլմագլա, Մ. Ֆէռի՛ թաֆիֆ ճէրահաթ թարաֆընտան խաֆիֆէ մաճրուհ օլմըշ տըր։ Թէճավիզ թէվգիֆ օլընմըշտըր, միւշարէլէյհին եարալարը աղըր տէյիլ տիր ։

Գաթիլ թէվգիֆ օլընմըշ տըր ։

Բարիզ 10 գէճէ.

Մուայէնէի թըպպիյէտէն անլաշըլտըղընա կէօրէ, Մ. Ժիւլ Ֆէռիյէ իսապէթ խուէն գուրշունլար՝ իքի էթրինտէն խաֆիֆճէ եարալամըշլար տըր ։ Օպէրթէնին իւզէրինտէ պուլընան պիր քեաղըտտան անլաշըլտըղընա կէօրէ, մէրգում չախս՝ տէլիլիք էսէրը կէօսթէրմէյէճէք վէ պէօյլէճէ պիր չէյ եափմայա խուլէտէ մէճպուր իճրա իթմիշ տիր ։

Մ. Ֆալիէռ՝ հէյէթը վիւքէլայը թէշքիլ իթմէք իւզրէ մէմուր օլունմըշ տըր ։

Բարիզ 11 գէճէ.

Ճիւմհուրիյէթ ֆըրգալարընըն պիր արայա կէլիպ պիր գապինէ թէշքիլ իթմէք միւմքին օլամայաճաղընտան, Մ. Ֆալիէռ՝ գապինէ թէշքիլի մէմուրիյէթինի թէրք իթմիշ տիր ։

Բէռլին

Բէթէրսպուրկ 10 գէճէ.

Մէ...ժ Օժ... կազէթասը՝ տիւն Սէն Ժօրժ նիշանընըն հանի վէ համիլ օլան զէվաթա քէչիտէ օլընան զիյաֆէթտէ Րուսիա իմփէրաթօրը՝ Սէն Ժօրժ նիշանընըն էն էսքի համիլի օլան Ալէմանիա իմփէրաթօրը սըհհաթինէ խատէհ իթմիշ, վէ հուզզար թարաֆընտան Ալէմանիա մուզիքա թախըմը միւքէպպէլ տախի թաղի թիվի... միւթէալլիգ Ալէմանիա մարշընը թէրէննիւմ իթմիշ թէիր միւթէթէֆէքքէր հուզզար թաազիմէն պուլընմըշ տըր ։

Բէթէրսպուրկ 10 գէճէ.

Րէսմի ասքէրի կազէթասը՝ Մօսգովատա պուլընան 13իւնճիւ սիւ-վարի գօլ օրտուսունըն ժէնէրալ Կուրգօնըն էմրի թահթընտա պուլընմագ իւզրէ Լէհիսթանտա վագը Վարշավիա չէհրինէ ազիմէթ էմր օլընդը պէյան իտիյօր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Թահթը հըմայէի հազրէթը Բատիշահիտէ միւթէշէքքիլ հայրիյէ-տէկեան իանէ գօմիսիոնը ալիսի՝ պունտան ագտէմ տիւկէր ճէմաաթլարա իրսալ իթտիկի կիւդի Բաթրիգխանէյէ տախի 250 լիրալըգ իանէ պիլէթի կէօնտէրմիշ օլտուղընտան, կէչէն բէնճշէնպիհ կիւնիւ գարու քեահեասը Ֆրէնկեան Աբրահամ էֆ. սարֆ օլընան պիլէթլէրին պէտէլի օլարագ 100 լիրալըգ գաւար պիր մէքթուպը Մապէյնը հիւմայունա կէօթիւրիւպ Մապէյնի միւշիրի Ղազի Օսման բաշա հազրէթլէրինէ թէսլիմ իթմիշ տիր ։

—

Կազէթամըզըն 3իւնճիւ սահիֆէսինտէ միւնտէրիճ Թէվճիհաթ գըսմընտա մաքլէմէթմունիյէ կէօզը բիւլէճէկլի վէճհ իւզրէ, Գայսէրիյէ Էրմէնի Գաթօլիք մէթրոբօլիթ Էմմանուէլեան Վաղ. Գօզմաս, վէ Ատանա մէթրոբօլիթ Ասլանեան Վաղ. Կարապետ, վէ Մուշ մէթրոբօլիթ Յովհաննէսեան Վաղ. Յովհաննէս Եպիսկոպոսլար հազարաթը իլէ, Վիէննա Մխիթարեան Միաբանութեան Տէրսաատէթ վանքը՛ Մէտաւորը Մաղաքեան Վաղ. հայր Մեսրոպ Վ. վարդապետ, վէ քէզա Տիյարպէքիր Էրմէնի Գաթօլիք միւթէպէրանընտան Գազէզեան Յովսէփ էֆէնտի իլէ Ատանա Էրմէնի Գաթօլիք միւթէպէրանընտան վէ խտարէ մէճլիսի ազասընտան Թէրճանեան Յովսէփ էֆէնտիյէ 3իւնճիւ րիւթպէտէն պիրէր գըթա Մէճիտի նիշանը զիշանը իհսան պույըրըլմըշ տըր ։

—

Վէնէտիք Մխիթարեան Միաբանութիւնը Աբբահայրը Կիւրեղեան Վաղ. Իգնատիոս արքեպիսկոպոսըն Պաժում վէ Գարատէնիզ սէվահիլինտէ վուգու պուլան սէյահաթը հագգընտա պէր վէճհը աթի պազը թաֆսիլաթ ախզ իթմիշիզ տիր ։ Շէօյլէ քի, րուհանի մումաիլէյհ՝ Տէրսաատէթտէն Թրապիզօնա միւվասալէթինտէ, քէմալը չէվգ ու մէսէրրէթլէ գապուլ օլընմըշ, վէ Մըխիթարեան մէքթէպինին կէօզտէն կէչիրիպ, վանքըն օրաճա իչլէրինի տէ թէսվիյէ խուէրէք, պիր այ Թրապիզօնտա գալտըգտան սօնրա Պաժումա վէ օրատան տա Գարասու բազարընա կէչմիշ, վէ էհալիի մահալլիյէ թարաֆընտան Քէֆէյէ գատար թէշէի օլունուպ, Քէֆէտէ քէմալը իհթիֆալ վէ իհթիրամլա գապուլ օլընմըշ վէ Խաչէրեսեան էֆէնտինին խանէսինէ էնիպ, կէրէք էֆ. ի մումաիլէյհ վէ կէրէք զէվճէսը սաիրէ թարաֆընտան Աբբահայրա իքրամէն միւքէմմէլ զիյաֆէթլէր վէրիլմիշ տիր ։

Պու զիյաֆէթլէրին նիհայէթի օլմագ իւզրէ, ճէսիմ վէ մունթազամ պիր սալօնտա պիլճիւմլէ միւթէպէրանը միլլէթ թարաֆընտան միւթէթահըրիտէն այրըճա սօն վէ միւքէմմէլ պիր զիյաֆէթ տահա քէշիտէ օլընըպ, րուհանի մումաիլէյհէ սաադէթը թէվէճճիւքէրանէ ֆէվգէլատէ ըղհար օլընմըշ տըր ։

Ֆազ. Իգնատիոս արքեպիսկոպոս՝ Քէֆէտէ 8 կիւն գալտըգտան սօնրա, Խաչէրեսեան էֆ.նին իմթինար իթտիկի պիրինճի սընըֆ պիր տէմիր եօլ վակօնընա բաքիպէն Սիմֆէրաբօլա կէչմիշ, վէ օրատա էսնէ Խաչէրեսեան էֆ. նին մէսարիֆիյլէ մունթազամ պիր օթէլտէ թաամ իթտուպ 3 սաաթ գատար իսթիրահաթ իթտիկտէն սօնրա վաբօրլա Սէվասթոբոլա կիթմիշ տիր ։

Մումաիլէյհ Աբբահայր՝ Սէվաստոբոլտա Գուտտասը Շէրիֆ թագտիս իթմիշ վէ հէր միւսաֆիր գալտըղը միւթէպէրան խանէսինտէ քէմալը իքրամէն ֆամիլիաճա միւքէմմէլ գօնուգլար վէրիլմիշ վէ Րուս Նազըրլէրի թէրէնիւմ օլընմըշ տըր ։

Կիւրեղեան Իգնատիոս արքեպիսկոպոս չիմտի Գաւազէքօ Մխիթարեան մէքթէպինտէ պուլընըպ, պու կիւն Պէյօղլու Մխիթարեան մէքթէպինէ էնէրէք պիր իքի կիւն օրատա իգամէթ խուէճէք վէ, չարշէնպիհ կիւնիւ Վիէնէտիկէ միւթէվէճճիհէն հարէքէթ էյլէյէճէք տիր ։

Րուհանիի մումաիլէյհին էմանէթ սէյահաթընտա քէնտի փօդրաւորը Գափթանեան Հ. Պօղոս վարդապետ իլէ Թրապիզօնտան էֆէնտի Կիւրեղեան Յովսէփ էֆ. րէֆագաթ իթմիշլէր տիր ։

—

Միլլէթիմիզ Նէվճիվանը զայրէթմէնտանընտան Զօլագեան Ստեփան վէ Սարրաֆեան Յովակիմ էֆէնտիլէրին՛ ճումաա էրթէսի կիւնիւ Մէքթէպը Թըպպիյէի Միւլքիյէտէ սընըֆը միւնթէհի իմթիհանլարընը վէրէրէք էճզաճըլըգ տիփլօմալարընը ախզ իթմիշ օլտուգլարը՝ մաքլէմէթմունիյէ իսթիխպար օլունմըշ տըր ։

—

Թէքիրտաղընտան իչար օլընտըղընա կէօրէ, հայտուտլարըն կէչէնտէ տաղա աչըրըպ պիր այ գատար գըրլարտա վէ պայըրլարտա պիրլիքտէ կէզտիրտիքլէրի Պօյաճեան Մկրտիչ էֆ. պունտան ագտէմ եազտըղըմըզ վէճհլէ հէր նէ գատար սալի՛ֆէն հայտուտլար էլինտէն գուրթուլուպ ֆամիլեասը նէզտինէ կէլմիշ իսէ տէ, էսնայի էսարէթինտէ միւշաղէմ վէ մէչագգաթը ճանխըրաշանէ էսէրի օլարագ, խըլըլընտան 20 կիւն գատար սօնրա, իշպու նոյեմբերին 26րընճը կէչէն բէնճշէնպիհ կիւնիւ վէֆաթ իթմիշ տիր ։

Նախադասէրական դասագիրք

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Բնական, քաղաքական և տնտեսական

Աշխատասիրեաց

Յ. Գ. Փափազեան

Բ. Տպագրութիւն

Հիմնովին բարեփոխեալ եւ ճոխացեալ

Իւր գտած ջերմ ընդունելութեան շնորհիւ սուղ միջոցի մէջ ի վաղուց անտի սպառած սոյն դասագիրքը, ըստ առաջարկութեան բազմաթիւ ուսուցչաց՝ վերստին տպագրուած է, մանկավարժութեան արդի պահանջմանց համաձայն հիմնովին բարեփոխուած և կրկնապատիկ ճոխ պարունակութեամբ։

Կեդրոնատեղին է Ուզուն-Չարշը, փորագրիչ Երուանդ Փափազեանի խանութը։ Կը գտնուի բոլոր գրավաճառաց քով։ Գին 3 ղուրուշ։

2—1

Հանդէս Ամսօրեայ.— Վիէննա Մխիթարեան Միաբանութիւնը թարաֆընտան նէշր օլունան իշպու րիսալէի մէվգութէնին գէկտէմբեր նիւսխասը մէյտանը ինթիշարէ չըգմըշ տըր ։

Երկրագունտ.— Իշպու րիսալէնին սէպտ. վէ հոկտ. նիւսխալէրի՝ պիրլիքտէ օլարագ պու քէրրէ նէշր օլունմըշ տըր ։

ԻՏԱՐԷԻ ՄԱԽՍՈՒՍԷ

Իլան

Իտարէի Մախսուսէ վաբօրլարընըն վագթ ու հարէքէթլէրի եարընտան իթիպարէն թէպտիլ օլընաճաղընտան, պու կիւնքի կազէթամըզըն սօն սահիֆէսինտէ միւնտէրիճ եէնի իլանա միւրաճաաթ օլունա ։

ՍԷՏԱՆՏԱՆ

ԷՎՎԷԼ ՎԷ ՍՕՆՐԱ

15

Ժէնէրալ Վօն Մօլթքէ, թա էքի սէնէ էվվէլինտէն Ֆրանսա սէֆէրինին բլանընը գուրմուշ, սօն թէֆէրրուաթընա գատար հէր պիր չէյի սըրասընա գօյմուշ, հուտուտ խաթթընտան Բարիզէ գատար օլան չըմէնտըֆէրլէրին վէ էն աաի եօլլարըն պիլէ խարիթալարընը միւքէմմէլէն թէրթիպ իթտիրմիշ, վէ թէքմիլ հուտուտ պօյունը արիզ ու ամիգ թէֆթիշ վէ մուայէնէ էյլէմիշ օլտուղընտան, Ֆրանսա թարաֆընտան իլանը հարպ օլունտըղը կիւնիւ, մէզքիւր հարպ բլանընըն մէվգըի իճրայէ վազ օլունմասը իչիւն, օրտու գօմանտանլարընա հարէքէթ էմրի վէրմէք իւզրէ պէշ լուղէթտէն իպարէթ պիրէր թէլէկրաֆ քէշիտէսինտէն պաշգա պիր շահմէթ գալմամըշ իտի։

Ալէմանիատա նէ տէրէճէտէ զալրէթ վէ տօղրուլուգլա հէր չէյին իւճապընա էվվէլինտէն պագըլմըշ օլտուղընը իսպաթ էյլէմէք իչիւն շու գատարընը զիքր էյլէմէք տախի քեաֆի օլապիլիր քի, Նէֆսի Ֆրանսատա սօնրատան սօնրայա եաբըլմըշ օլան պիր թագըմ եօլլար Ֆրանսա հարպիյէ Նէզարէթի թարաֆընտան թէրթիպ օլունան խարիթալարտա 1870 սէնէսի յուլիս այընա տէկին մէվճուտ պուլունմամագտա իքէն, Ալէման էրքեանը հարպ խարիթալարընտա բէք միւքէմմէլ սուրէթտէ չըզըլմըշ վէ կէօսթէրիլմիշ իտի։

Էվվէլ էմրտէ օլ գատար կէօզէ չարբմայաճագ օլան պու --ֆ-- գուսուրըն տախի Ֆրանսըզլար հագգընտա նէ՛ գատար մուզիր վէ Ալէմանլար հագգընտա նէ՛ գատար խայըրլը օլմուշ օլտուղը՝ հիքեայէմիզին իլէրուսինտէ անլաշըլաճագ տըր։

Պու սուրէթլէ, արըլ ճան ալաճագ սըրա կէլտիյինտէ, Ալէման օրտուսը գօմանտանլըղը, պիր թագըմ թէֆէրրուաթ զայիէսինտէն գուրթուլմուշ օլուպ, բէք միւքէմմէլ սուրէթտէ գուրմուշ օլտուղը մաքինայը միւքէմմէլ սուրէթտէ իշլէթմէք իչիւն պիր քէրրէ անըն գօլունա տօգանմագտան պաշգա պիր զայէ վէ թէլաշա կէլիպ չաշըրաճագ պիր չէյ գալմամըշ իտի։

Կէրէք Նիզամ վէ կէրէք րէտիֆ ասաքիրի, թէհայիւրտէ գալըմաճագ պիր չաբուգլուգ վէ տօղրուլուգլա սանճագ ալթընա ճէմ օլունտուլար. հէր պիր գօլ օրտունըն, վէ հէր պիր ֆըրգանըն թէքմիլ լէվազըմաթը, թօփլարը, պէկիրլէրի, արապալարը վէ սայիրէսի, մուայէնէն վագթլարտա վէ մուայէնէն մահէլլէրինտէ հազըր վէ ալէսթա պէքլէմէքտէ իտիլէր։

Իշթէ պու թէրթիպաթը միւքէմմէլէ վէ տօղրուլուգ սայէսինտէ իտի քի իլանը հարպ օլունտուղտան անճագ օնսէքիզ կիւն սօնրա, բէք միւքէմմէլ սուրէթտէ թէճհիզ գըլընմըշ օլան 350,000 նէֆէր Ալէման ասքէրի հուտուտը թէճավուզ իլէ մէյէ հազըր պուլունըպ, արգատան կէլէճէք 7-800,000 նէֆէր տախի հարէքէթէ միւհէյյա պիր հալտէ պուլունմագտա իտի։

Ֆրանսատա իսէ, պիլաքիս պիթիւն պունըն զըտտը միւշահէտէ օլընմագտա իտի։

Ժէնէրալ Վիմբֆէն, իլանը հարպ քեազըտընը գօյնունա գօյուպ Պէրլինէ միւթէվէճճիհէն Բարիզտէն եօլա չըգտըղընտա, ալ չօգ հարէքէթէ հազըր պուլունան պիր թէք գօլ օրտու, Շալօն օրտուկեահընտա վէ Ժէնէրալ Ֆրօսարըն մայէթինտէ գուրուլմըշ օլան իքինճի գօլ օրտու օլուպ, պունըն տա թէքմիլ մէվճուտը 39,000 բիատէ, 2400 սուարի, 72 բարէ թօբ, վէ 18 բարէ միթրայէօզտէն իպարէթ պուլունմագտա իտի։

Հաթթա պու գօլ օրտու տախի ալէթթաճիլ Բրուսիա հուտուտը եագընլարընտա Սէնթ Ավօլտ նազլ իտիլտիյինտէ, պիննէֆս Ժէնէրալ Ֆըրօսարըն իգրարընճա, բէք չօգ գուսուրլարը պուլունմագտա իտի։

Տիկէր գօլ օրտուլար իսէ, պիրիպիրլէրինտէն չօգ ուզագ մէվգը մուհաֆըզլարընտան եէնիտէն թէրթիպ իտիլէճէք օլուպ, արըլ էրքեանը հարպ իսէ, ալէթթաճիլ եէնիտէն թէշքիլ գըլընաճագ իտի։

Իշթէ Ֆրանսա հարպիյէ Նազըրը Մարէշալ լը Պէօֆին, տէյիլ եալընըզ մուհաֆազայի միլք, իլլա հուտուտը կէչիպ Ալէմանիայը տա չըղնամագ վէ անը էզմէք իչիւն հազըրլըղըն թա եօմէ թարաֆընա կէչմիշ տիր տէյու իթիմատ էյլէտիկի Ֆրանսա օրտուսընըն չըպլագ հալի պու իտի։

Միւշարէլէյհ հարպիյէ Նազըրընըն խէյալաթը, միւհիր թէճրիպէ սաաթը վուրտըղընտա պիլսպիթիւն մահվ օլտու։

Վագըա ալէթթաճիլ օրտունուն պիր մահալէ մէրքէզլէտիլմէսի իչիւն սօնրատան ֆէվգէլատէ ճահտլար օլընտը իսէ տէ, Ֆրանսանըն՝ ասքէրի սիլահ թահթընա ալմագ ուսուլի Ալէմանիանընքի կիպի օլմատըղընտան, եանի հէր գօլ օրտունըն էֆրատը անի մահէլլ վէ ճիվարընտա պուլընմատըղընտան, թա ուզագ եէրլէրտէն կէլիպ ֆըրգալարընա տախիլ օլմագ իսթէյէն վէ չօգ տէֆա տա մագսատլէրինէ նաիլ օլամայան Ֆրանսըզ ասաքիրի ճէմ օլուպ հարէքէթէ հազըր օլունճա տէկին, եօթէ եանտան գուսուրըզ հալտէ պուլընան տիւշմէն, մէֆրէթ պիր տէնիզ տալկասը կիպի կէլիպ հուտուտը չըղնամըշ մուվաֆֆագ օլմագտա իտի։

Իլանը հարպ օլընտըղտան սօնրա, իքի հաֆթայա տէկին, պիննէֆսի Ֆրանսըզ բէտիֆլէրի, քէնտի ալայլարընը պուլմագ իչիւն պիր եօթէյէ պիր պէրիյէ գօշուպ տուրմագտա իտիլէր։

Պունտան տա մաատա գօլ օրտուլարը թէճքիլ իտէճէք Ֆըրգալար՝ միւլէրճէ պիրիպիրլէրինտէն ուզագ պիր հալտէ պուլընտըգլարընտան, վէ էյլէճէճէք վագթ տախի պուլընմատըղընտան, պու գօլ օրտուլար տա հարէքէթէ մէճպուր օրտուլարընտա, հէր գուսուր քէսիֆ հալտէ պուլընմագտա իտիլէր։

Ճէման եէտի գօլ օրտուտան իպարէթ պուլընաճագ օլան թէքմիլ Ֆըրանսըզ օրտուսը, պիր ալքէրէ պէհէմհալ պէճիտ օլան պիր թագըմ չէյլէրճէ տախի գուսուր հալտէ թէճհիզ գըլընմըշ օլուպ, էն զարուրի չուլըսը տըր քի, հուտուտ պօյունտա պուլընան էալիհա ամպարլարընտա վէ տէպպօյլարընտա, մէվճուտ պուլընան գուսուրլար, անընաճագ պիր հալտէ օլուպ, էն աաի լէվազըմաթ իչիւն, պիր տէզլիյէ Բարիզէ միւրաճաաթ օլընմագտա իտի։

Հարպ իչիւն լազըմ կէլէն թէքմիլ էտէվաթ, Բարիզ, Վէրսայլ, Վէյնսն, վէ Շաթօրու կիպի պիր գաչ մահէլլէրտէ պիրիքտիրիլմիշ օլուպ, հուտուտտա վէ ճիվարլարընտա պուլընան մահէլլէր ատէթա պիլսպիթիւն պօշ պըրագըլմըշլար իտի։

Էլ հասըլ հէր չէյէ հազըր պուլունմըշ օլմասը իթիգատընտա պուլունմըշ օլան Ֆրանսա հարպիյէ Նազըրը, ատէթա հէր չէյի եէնիտէն խալգ իթմէք մէճպուրիյէթի թահթընտա պուլընտը. ֆագաթ տիւշմէն քէնտիսինէ մէյտան պըրագա՞ճագ միտի։

Տահա իքի թօբ աթըլմագտան, Պիշտէ օրտու գուրմուշ օլան Ժէնէրալ տը Ֆայի, ասքէրին պըլըղը վէրմէք իչիւն նագտ ագչէ թալէպ էյլէմէք իւզրէ, Բարիզ Թէլէկրաֆ չէքմէյէ մէճպուր օլտը. չիւնքի սաքէր օրտու գայմէսինի գապուլ իթմէմէքտէ իտի։

«Լէ պէսէ Նօն բուրէն բուր» (Թէլէկրաֆըն իպարէսի տիր)։

Սէնթ Ավօլտա, եանի ալթէշին էն պաշլընտա պուլընան իքինճի գօլ օրտու գօմանտանը Ժէնէրալ Ֆրօսար տախի, Բարիզէ շու աթիտէքի մէալտէ պիր թէլէկրաֆ չէքտի։

«Պանա մէմէթ մէմէթ լիւզումլի օլան կէլիպիւլու խարիթալար կէօնտէրմիշսինիզ. պունլարըն հէբսի տէ Ալէմանիա խարիթալարը տըրլար. հալ պու քի աըլ Ֆրանսա հուտուտլարընա մահսուս թէք պիր խարիթամ պիլէ եօգ տըր»։

Պունտան տա անլաշըլտըղը իւզրէ, Ֆրանսա հարպիյէ Նէզարէթի օրտունըն իւզէրինէ օլ տէրէճէտէ էմին պիր հալտէ պուլընմագտա իմիշ քի, Ալէմանիա հուտուտընըն կէչիլիպ հարպըն Ալէմանիա թօբրագընտա վագը օլաճաղընա հիչ շիւբհէսի պուլունմամըշըղընտան, էօնտէքի գօլ օրտուեա Ֆրանսա խարիթալարը կէօնտէրմէյէ լիւզում կէօրմէմիշ, վէ եալընըզ Ալէմանիա խարիթալար կէօնտէրմէյէ իքթիֆա կէօրմիւշ իմիշ։

Նէ Սթրասպուրկտա, նէ Մէցտէ, նէ Թուլտա, նէ Վէրտիւնտէ, նէ Թիօնվիլտէ, վէ նէ տէ Մէզիէրտէ, էն էվվէլ լազըմ օլան եէյէճէք, կիյինէճէք, արապա վէ էմսալի օլան մէվճուտ տա պուլունմայըպ, հէնուզ յուլիսին 26-ը իքէն Մէց ճիվարընտա պուլունան ասքէր, իսթիյաճ բէքսիմէթէ գանաաթ իթմէյէ մէճպուր օլտու։

Սօնրատան Մէցէ 120,000 քիշիլի թօհուրմագ իչիւն անճագ օթուզսէքիզ նէֆէր էքմէք բիշիրիճիլէր կէօնտէրիլտիլէր իսէ տէ, պունլար իչիւն լազըմ կէլէն մուվագգաթ ֆըրունլար տա պուլունմատըղընտան, պունտան տախի էյի պիր նէթիճէ հասըլ կէլմէտի։

Իմբէրաթօր Նաբօլէօն քէնտիսի տախի, հարպիյէ Նազըրընա խիթապէն,

«Կէօրիւեօրըմ քի օրտումըզ բէքսիմէթ վէ էքմէք թարաֆընտան սըգընթը չէքիեօր. Բարիզտէ էքմէք եափտըրըլարագ Մէցէ կէօնտէրիլէ՞մէզ մի»․ տէյու սուվալ էյլէտի։

Թամ պիր կիւն սօնրա Մարէշալ լը Պէօֆ քէնտիսի տէ ֆարգընա վարըր քի պագէն իսթիյաճ ասքէրլէրի վէ պագէն տէ թայինլէր, ֆըրգա ֆըրգա հուտուտա վարըլ օլտուգլարընտա, նէ ճէպխանէլէրի պուլունմագտա իտի, վէ նէ տէ թէճհիզաթը։

Էլ հասըլ ասքէր, մէմուրին, արապա, ֆըրուն, էէյինթի, պէյկիր, ճէպխանէ վէ սայիրէ, հէրսի տէ սօն սաաթտա թէտարիք իտիլէճէկլէր իտի։

Հուտուտ պօյունտան հարպիյէ Նէզարէթինէ վարիտ օլան մէյուսանէ թէլէկրաֆլար տախի պու սահիհլէքլէրի իսպաթ իտէրլէր։

Ֆրանսայը հէր վէճհիլէ հազըր նազըր կէօսթէրմիշ օլան անի Մարէշալ տախի, յուլիսին 28ինտէ պիր թէլէկրաֆ քէշիտէ իտէրէք, «Բէքսիմէթ պուլունմամասը իչիւն իլէրու տօղրու հարէքէթէ միւլթէտիր օլամատըղը» պէյանըյլէ թըղընը խապէր վէրմէքտէ իտի։

«Ժը մանք տը պիսքուի բուր մարշէ ան աւան»։

Եէտինճի գօլ օրտու Պէլֆօրտա թէշքիլ գըլընաճագ իտի. վէ պու գօլ օրտունըն թէքմիլ ֆըրգալարը պիր եէրէ կէթիրիլէմէտի։

Ժէնէրալ Միշէլ յուլիսին 21ինտէ Բարիզէ շու աթիտէքի մէալտէ չայան թէլէկրաֆը քէշիտէ էյլէմիշ իտի։

«Պէլֆօրա եէթիշտիմ. ալայըմը պուլամայօրըմ. տիկէր ալայլար տա մէյտանտա եօգ տըրլար. նէ՞ եափաճաղըմը պիլմիյօրըմ»։

Նիհայէթ պիր հաֆթա սօնրա, մէզքիւր գօլ օրտունըն արըլ գօմանտանը Ժէնէրալ Ֆէլիքս Տուէյէ Բարիզտէն շու թէլէկրաֆը չէքիյօր․

«Հա՞նկը թարաֆլարտաըն, ֆըրգալարըն նէ՞րէտէ տիրլէր. գօլ օրտունըն թէշքիլինէ բաշտըլէրէ վարմըշ օլտուղընտան խապէրին վա՞ր մը տըր։»

Նիհայէթ ֆէրտասը կիւնիւ Ժէնէրալը մումաիլէյհ Պէլֆօրա վասըլ օլտու, չիւնքի գօլ օրտունըն հէր պիր լէվազըմաթը «պօլ պօլ թէտարիք իտիլմիշ» օլտըղընա տաիր Բարիզտէն քէնտիսինէ թէմինաթ վէրիլմիշ իտի։

Ֆագաթ պունըն միւզայէտի օլարագ, ասքէրին էքսէրիսի չատըրսըզ, էէմէք բիշիրէճէք գազանըզ, վէ ֆանէլասըզ պուլընտըգլան պաշգա, էճզա, հէքիմ, ճէրրահ, խաստախանէ խատէմէսի վէ ամէլէ վէ սաիրէ տէ եօգ կիպի իտի։

Պէլֆօրտաքի ճէպխանէ մահզէնլէրինէ կէլինճէ, պունլար պիլսպիթիւն պօշ իտիլէր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՀԱՄԱՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԳ. ՎԱՐԺՈՒԹԵԱՆ ԶՄԻՒՌՆԻՈՅ

(750 [illegible])

Պատ. Ուսումն. խորհրդոյ այս հրապարակային վկայութիւնը անշուշտ մեծ պատիւ կը բերէ Մեծ. Մամուրեան էֆէնտիի տեսչութեան ներքեւ պաշտօնավարող ուսուցչական մարմնոյն։ Արդարեւ, ուսուցչական մարմնոյն խղճամիտ ճշդապահութիւնը մին է այն տարրերէն որք ամենէն աւելի կը նպաստեն վարժարանաց յառաջդիմութեան, ճշդապահութի՛ւն որոյ միջոց զօրութիւնն է թոշակաց կանոնաւոր վճարումն, որ չէ վրիպած Ուսումն. խորհրդոյ ուշադրութենէն։ Հարկաւ ամէն ամիս կանոնաւոր թոշակ ստացող պաշտօնէութիւն մը իւր պաշտամանց և պարտուց գիտակցութեամբ կը գործէ, և այս մասին Զմիւռնիոյ վարժարանաց պաշտօնեայք ամենէն բաղդաւորներն են։ Դժբաղդաբար այս ճշմարտութիւնը դեռ չէ ըմբռնուած ուրեք ուրեք, և մանաւանդ մայրաքաղաքիս մէջ կան թաղեր, որոց վարժարանաց պաշտօնեայք՝ իրենց ստացած արդէն փոքր ամսաթոշակին կէսէն աւելին միշտն ապառիկ թողլու պարտաւորուած են, ընականաբար ի փոխարէն իրենք ալ ապառիկ տալով իրենց աշխատութիւնը։ Ի՛նչպէս ճշդապահութիւն պահանջել պաշտօնէէ մը, որոյ միտքըն՝ դասախօսութեան ատեն, աշակերտաց վրայ խորհելէ աւելի, իւր ընտանեաց օրապահիկի հոգերովն պաշարեալ է։

Թէ ի՞նչու համար մեր ազգային վարժարանք առհասարակ չեն յառաջդիմեր, պատճառն չէ թէ դասագրոց ընտրութեան մէջ է, որպէս կարծած լինել կը թուի Կրթական տեսչութիւնն, այլ յայնմ թէ, գըլխաւորաբար ուսուցչաց ամսականները կանոնաւորապէս չեն վճարուիր, որոյ իբրեւ անմիջական արդիւնք, ձեռնհաս ուսուցչաց բացակայութիւնն ազգային վարժարաններէ և ապարդիւն ապիկարաց։ Ահա այս պատճառաւ է որ մեր վարժարանաց մեծ մասին մէջ, ուսուցչական մարմնին ինքն արդէն դասատուութեան պէտք ունի, եւ Թաղական Խորհուրդը կամ հոգաբարձութիւնն՝ որ յաճախ դըպրոցական կեանքէ ոչ գիտակցութիւն ունի և ոչ ալ ամսական վճարելու միտք, չարունակ դասատու կը փոխէ, չէ թէ գէշէն ի լաւն երթալով, այլ լաւէն ի գէշն, այն է սուղէն աժանն, մի կողմէ մնուկէն պահանջ ունեցող ազգային խեղճ դասատուները ճամբելով և միւս կողմէ այպանելի լինելու չափ ցեղչեալ ամսականներով գոհացող նորելուկ ուսուցիչներ բերելով ձեռնհասներու տեղ։ 10-15 տարիէ ի վեր այս ողբալի դրութեան արդիւնքն եղած է թաղային վարժարանաց արդի ամուլ վիճակն, այնպէս որ բոլոր թաղային վարժարաններն, յարոց ոմանք բարձրագոյն վարժարաններու հետ իսկ կրնային մրցիլ երբեմն, պարզ նախակրթարաններու և ընտելարաններու վերածելու չը խղճաց ներկայ Կրթական տեսչութիւնն։ Երկու բառով բանք. մինչև որ մեր ազգային վարժարանաց ձեռն տգէտ ու ապիկար անձանց ձեռքէն չ՛առնուի, և մինչեւ որ ձեռնհաս ու խղճամիտ ուսուցիչներ չը քաջալերուին, ոչ մեր վարժարանները պիտի կրնան յառաջդիմել, և ոչ ալ եկեղեցին իրեն հաւատարիմ զաւակներ ունենալ։ Առաւել կամ նուազ փայլուն ծրագրեր օգուտ չ՛ունին, և ոչ ալ --Բէ--ները գլխու պատոյ պատճառող բազմութիւնն։ Եղանի թէ ձեռնհաս պաշտօնէութիւնն Զմիւռնիոյ կրթական պաշտօնէութեան պէս ըմբռնէր այս ճշմարտութիւնն և այս անմխիթար վիճակին վերջ տալու միջոցներուն վրայ դարձունէր իւր ուշադրութիւնը։

1886-1887 տարեշրջանի մէջ, ըԶմիւռնիոյ ազգային վարժարանաց ելմտացոյցն որ և է փոփոխութիւն չ՛է կրած, այն է՝ մուտք կողմը նշանակուած է 5940 մէճիտ, որոյ 5740 մէճիտը ծախսուած է։ Այս շրջանին մէջ, թոշակաց բաշխումն ու գանձումն աւելի արդիւնաւոր եղած է։ Երկսեռ վարժարանաց թոշակաւոր ուսանողաց թիւն եղած է 196, որոցմէ 29 Հախիսիմեան սանուհիք և 117 Մեսրոպեան սանք. գումար թոշակաց 1138 մէճիտ, որոյ 625ը գանձուած։ Ուսումն. Խորհուրդն ատա պարտաճանաչ ծնողաց գոհութիւն յայտնելով հանդերձ, դարձեալ կը գանգատի թէ վերստին դժուարութեանց հանդիպած է, և անպարտաճանաչ ծնողաց կողմէ, և ամբողջ տարուոյն մէջ հազիւ ուրեմն արտաքսման ծայրագոյն միջոցի դիմելու ստիպուեր է երեք աշակերտուհի և երեք աշակերտ արտաքսե-

(86)

ՄԷՃՆՈՒՆԷԼԷՐ ԹԱՊԻՂԻ

ՄԻԽԷԼԼԻՖԻ

ՔՍԱՎԻԷ ՏԸ ՄՕՆԹԷՓԷՆ

ՄԻՒԹԷՐՃԻՄԻ ԱՆՏՈՆ ԱԼԻՔ

Ժաննի պուրատա սէօզլէրինի քէստի, կէօզլէրինի բէնճէրէտէն այըրըպ, թահօնիւնէ օտասընըն խալըսը իւզէրինէ տիքտի։ Հազըր պուլընըյօր տէյու զանն իթտիյի օլ տէհշէթլի վագաայը պիշարէ գարը կէօզիւ էօնիւնտէ կէօրիւյօր կիպի.

—Եօլէճէք օլան քիմսէ... քի՞մ տիր... պիր քէրրէ եիւզինի կէօրէպիլսէմ... ամմա կէօրէմէյօրըմ... կէօրէմէյօրըմ... էօնիւնտէ բարազ տուրույօր... Հա՛, հա՛, բարազ պիր թարաֆա չէքիլիյօր... կէօրիւյօրըմ... Եա Ռապպ... օ տըր... եօգ... եօգ, միւմքին տէյիլ. պունըն իլէ պէրապէր էվվէթ օ տըր, սահիհէն օ տըր... Շիմտի սէօզէ պաշլայաճագ... նէ սիւքիւթը ումումի... սէօյլէյօր... սուչըըզ ըմըշ... Ա՛հ, պիլիր իտիմ սուչսըզ օլտըղընը... իշիտիյօ՞ր մըսընըզ, սուչըըզ իմիշ... էօլտիւրմէյին, էօլտիւրմէյին պիչարէյի... ճէլլատ եագալատը... պու ատէթա զուլըմ տըր, ղատր տըր... ճանիլիք տիր. սուչըըզ պիչարէ էօլէճէք վէ գաթիլի ճէլլատ օլաճագ... եօգ, եօգ, իսթէմէմ...

Ժաննըն նէֆէսի քէսիլտի, ալնընտան աշաղը սէլ կիպի թէր ագմաղա պաշլատը, էլլէրինի հավատա օյնատըր տուրուր իտի։

—Հէբսի թէրք իտիյօր իսէ, պէն վիճտանէ վէ մուհաֆազա իտէրիմ, պէն սէնին էլինտէն չէքէր ալըրըմ, ա՛ ճէլլատ... —տէյէրէք, ճիննէթին ալամէթիյլէ սաչլարընը եոլան կիպի պօյնընա սարըպ, պազէն եէրլէրէ սիւրիւքլէնէրէք, պազէն գաբլան կիպի սըչրայարագ վէ պազէն տախի տիվարլարա չարբարագ, կեահ զալիպ վէ կեահ տախի մաղլուպ պիր հալտէ կէօրիւնմէզ պիր տիւշմէն իլէ տէհշէթլի սուրէթտէ տէօյիւշմէկէ պաշլատը։

Նակէհան չու տէօյիւշ արասընտա գըզըն գարշըսընա թէսատիւֆ իտուպ օրատա տուրտու, վէ պիր ալամէթի զարագ իլէ.

—Սէնի էյէ կէչիրտիմ եա, ա՛ ճէլլատ, արթըգ էլիմտէն գուրթուլամազսըն.— տէյիպ էօմէնին իւզէրինէ աթըլտը, էօմէ իսէ գօրգուսընտան թաշ քէսիլիպ եէրինտէն գըմըլտանմամաղը Պիչարէ չօճուգ էօլիւմ թէհլիքէսինտէ պուլընմագտա իտի։ Մէճնունէ հէման հէման պօղազընա սարըլըպ պօղաճագ իտի։

Ֆայըրսին կէօզլէրինին իչինտէ չէյթանի պիր մէսէրրէթ բարըլտըսը բէյտա օլտու։

Ֆրանց Րիթնէր եըլտըրըմ կիպի վալիտէ իլէ գըզը միյանընա աթըլըպ Ժաննըն գօլլարընտան եագալատը, վէ մէրգումէյի մուգաապէլէ իտէմէյէճէք պիր հալէ վազ էյլէտիքտէն սօնրա, կէօզլէրինի կէօզլէրի իչինէ տիքիպ տուրուպ, Ժաննի պիր գաչ տագիգէ մուգաատէմ ույուտմագտա օլտըղը գօլթուգ սանտալյէսինին իւզէրինէ տէվրիլտի։

Րիթնէր.—Պիթտի, նէօպէթ կէչտի, լաքին, Մատմազէլ, գըլ գալտը էօլէճէքտինիզ։

Ֆայըրս քէնտի քէնտինէ.—Պու կիւն չէրիքէմ հէր թիւրլիւ չօլըագլըղըն եաբաճագ... արայա կիրմէմիշ օլսա իտի, անասը գըզընը մէյտանտան գալտըրըպ, պէն տէ ֆէրահ ֆէրահ իշիմի կէօրիւր վէ տայըմըն սէրվէթը մէվճուտէսինէ գօնարտըմ։

Մ. Տըլարիվիէր՝ պայըըն հալտէ օլան էօմէյի գուճաղընա ալըպ պօղաճագ տէրէճէտէ սինէսի իւսթիւնտէ սըգմագա պաշլատը։

Ժաննի սանտալյէսի իւզէրինտէ եավաշլանարագ.—Ալլահ տա մէրհամէթ իթմէյօր, սուչըըզ օլտըղը հալտէ էօլտիւրտիլէր.—տէյէրէք սէլ կիպի կէօզ եաշը տէօքիւ։

Րիթնէր.—Պէշ տագիգէյէ վարմազ քեամիլէն բահաթլանըր, սինիրլէր կէվշէտի, չիմտի ույգույա տալար, գապահաթ պէնտէ օլտը պիլիրիմ. էկէր գարշը կէլմիշ օլսա իտիմ, պու հալ վուգու պուլմազ իտի, չէքիլէլիմ... Ֆիքր խասթալըղըլարընա եալընըզըղ պէօյլէ պիր իլաճ տըր։

Պանքէր գըզընը չէքիպ օտատան տըշարը չըգարտը, Ֆրանց Րիթնէր արգալարընտան չըգտը, խըզմէթքեար սէսսիզճէ գաբույը վէ գաբուներն բէնճէրէսինի գաբատը։

Տէօրտիւ պիրտէն եավաշ եավաշ թէքրար միւսաֆիր օտասընա կիրտիլէր։ Էօմէնին պէնզի քեամիլէն սօլմուշ, այագտա տուրմաղա մէճալի գալմամըշ, վէ կէօզլէրինտէն ան ըն կէօզ եաշլարը տէօքմէքտէ պուլընմըշ իտի։

Րիթնէր.—Մատմազէլ գըյաթէսիյլէ սարըլըտը, պիր իլաճ վէրէյիմ քի տէրհալ հայի օլսուն.—տէյէրէք, օտասընըն եանընտաքի քիւչիւք պիր էճզախանէյէ կիրիպ էլինտէ պիր գատէհ իլաճ իլէ իչէրի կիրտի։

Էօմէ սօն տամլասընա գատար իլաճը իչտի, վէ տէրհալ պէնզինին րէնկի եէրինէ կէլիպ կէնիշճէ նէֆէս ալմաղա պաշլատը։

Րիթնէր.—Լիւզումընտան զիյատէ թէլաշ իթմէ, հէր իքիսինին իհթիյաթսըզլըղընտան խասթամըզա չու հալ վուգու պուլտու. մամաֆիհի զարարը պիր շէյ տէյիլ, պունտան խասթալըգ թէզյիտ իթմէզ։

Պանքէր.—Տիմէք քի հալէա իւմիտ իտէպիլի՞ր միյիզ.

Րիթնէր.—Շիւպհէսիզ։

Պանքէր.—Էյի օլաճաղընը մէմնուն իտէ՞յօր մըսընըզ։

Րիթնէր.—Տիւն նէ էֆքեարտա իտիմ իսէ, պու կիւն տախի այնը էֆքեարտայըմ։

Պանքէր.—Ա՛հ, չու սէօզլէրինիզտէն նէ գատար մէմնուն օլույօրըմ, պէն իսէ իւմիտ եօգ տըր տէյու պէլլէմիշ իտիմ։

Տօգթօր Րիթնէր Մ. Տըլարիվիէրի գօլընտան թութտու, վէ քիմսէ իշիթմէսին իչիւն պիր բէնճէրէնին էօնիւնէ կէօթիւրիւպ.

—Սէօզ վէրիրիմ քի Մատմազէլ էյի օլաճաղընա իւմիտիմ պէրքէմալ տըր, լաքին տիկէր պիր խուսուսա տաիր սիզէ հագգաթթէ հալի պէյան իթմէկէ մէճպուրըմ... գըզընըզըն հալինէ զիյատէսիյլէ թէլաշ իտէյօրըմ. Թաալիյէթճէ թըպպը վալիտէսինէ պէնզէյօր, օնըն կիպի զայիֆ սասալի։ Պու չօճուգ տէհշէթլի պիր տամարլըյէ ուղրամըշ օլուպ, էկէրչի տուչար օլտըղը հալտէ տէվամ իտէճէք օլուր իսէ, իշին նէթիճէսի թէհլիքէլի օլապիլիր...

Պանքէր.—Շիմտի էօմէ իչի՞ն մի տէ գօրգույօ տիթրէյէճէյիմ.—տէտի։

(Տեւ.)

լով, որոց հինգն ապա իրենց ամսաթոշակներն վճարելով վերադարձեր են։

Ներկայ շրջանի մէջ Մեսրոպեան վարժարանի զանազան նորանոր պիտոյից մատակարարութեան համար ներքին մանր ծախքերն աւելի եղած են։ Ուսումն. Խորհուրդն 20ի չափ աղքատիկ աշակերտաց գրական և դասական պիտոյքն հոգացած է (132 մեճիտ), ինչպէս նաև 202 մեճիտի գումար մը ծախսած է զանազան աշխարհագրական, գծագրական, որպագրական և այլ օժանդակ միջոցներու հայթայթման, ինչպէս նաև վարժարանաց զանազան ներքին ծախուց։ Այս ամեն ծախուց հանդերձ, Ուսումն. Խորհուրդն 443 մեճիտի գումար մը կրցած է աւելցնել զոր զանազան բնագիտական և այլ գործիներու գնման պիտի յատկացնէ։

Կրթական տեսակէտով 1886—87ի ուսմանց ծրագիրը հիմնական փոփոխութիւն չէ կրած, այլ միայն բարձրագոյն կարգաց կրաբանական դասերուն տեղ, որով այլ և այլ գիտական ծանօթութիւններ կաւանդուէին, ներմուծուած է բնագիտութեան դասախօսութիւնը երկսեռ վարժարանաց մէջ, ինչպէս նաև բնալուծութեան և բնական պատմութեան տարերց ուսումն Հռիփսիմեան Ուսումնարանի բարձրագոյն դասարանաց ծրագրին մէջ։

Ուսումն. Խորհուրդը կը յայտնէ թէ, թէև հիմնական լեզու և ար դինաւորութեան էական պայման՝ աւելի ոյժ տուած է հայերէն լեզուի, որ ստորին կարգերու մէջ կաւանդուի աշխարհաբառ, իսկ բարձրագոյն կարգերն գրաբառ լեզուի և գրականական վարժութեամբ կ'ուսանին, յատուկ փոյթ տարուելով որ ուսանող մը Գ. դասարան գտնուած ատեն արդէն կարող լինի շարադրել և ընտանի առարկայից վրայ իւր գաղափարները գրով բացատրել։ Թէ հայերէն և թէ օտար լեզուներու ուսուցման եղանակն կարելի եղածին չափ գործնական ընելու և քերականական կանոնները արդիւնաւոր կերպիւ աւանդելու նպատակաւ, վերլուծական և համադրական միջոցներն ի գործ դրուեր և զգալի արդիւնք յառաջ բերեր են։ Օտար լեզուներու ուսուցման համար, կ'ըսէ տեղեկագիրն, ստորին դասարաններն ունին լեզուագէտ Հայ դասատուներ, իսկ բարձրագոյններն օտարազգի դասատուներէ զատ լեզուագէտ Հայ կրկնիչներ, որ ուսանողները զանազան թարգմանական և այլ կրթութեանց մէջ վարժեցնելով կը դիւրացնեն օտար լեզուաց ուսումն, այնպէս որ Հայերէնի մէջ սովրած քերականութեան հիմնական կանոններն՝ որ հասարակ են ամեն լեզուի համար, աշակերտը կրկնելու չստիպուիր, ինչպէս տրամադիր են կրկնել տալ օտարազգի դասատուք, եթէ ինքնուրոյն դասախօսելու ազատ թողուին, այլ օտար լեզուի սեփական կանոններն, շարադրութեան ձևերն թէ՛ թարգմանութեամբ և թէ՛ շարադրութեամբ իւրացնելու կ'աշխատի։

Թէ՛ Հայերէն լեզուի և թէ՛ օտար լեզուաց համար ի գործ դրուած այս դրութիւնն արդարև արդիւնաբեր կրնայ լինիլ։ Նախակրթարանաց մէջ, նախ արդի խօսուն աշխարհիկ լեզուին ուսումն էական պայման մը պէտք է լինի, իսկ գրաբառ լեզուի ուսումն պէտք է պահել բարձրագոյն դասարանաց համար։ Սակայն մեր ազգային վարժարանաց մէջ այսպէս չէ՛։ Պարզ ընթերցարանն հազիւ ձեռքէն ձգող աշակերտին կը յանձնուի գրաբառ լեզուի քերականութիւն մը, որոյ հոլովմանց ու խոնարհմանց հետ աշակերտն ալ տարիներ կը հոլովէ ու կը խոնարհէ, առանց բան մը կարենալ հասկնալու, առանց գէթ իւր խօսածն ու լսածն անսխալ գրելու, մինչդեռ անցած ժամանակամիջոցին մէջ աշխարհիկ լեզուին վրայ վերլուծական և շարադրական դրութիւնն եթէ ի գործ դրուէր, կամ պարզօրէն խօսելով, Գարագաշեանի չոր ու ցամաք գրաբառ քերականութեան տեղ, եթէ Մամուրեանի «Բանալի Հայերէն Շարադրութեան»ը կամ անոր նման աշխարհաբառ քերականութիւն մը տրուէր, արդիւնքը շատ աւելի զգալի պիտի լինէր։

Գալով օտար լեզուաց ուսուցման, յաճախ զարմանալի է տեսնել թէ, դեռ իւր մայրենի լեզուին նախնական տարերքն իսկ չհասկցող տղայոց ձեռքը կը յանձնուի լոկ Ֆրանսերէն և Ֆրանսացի տղայոց համար պատրաստուած քերականութիւններ, որոց լեզուն թարգմանելու աւելի կ'աշխատի տղան քան թէ կանոններն ըմբռնելու, մինչդեռ հայերէն բացատրութեամբ Ֆրանսերէն քերականութեան մը վրայ եթէ դասախօսուէր, և առաջնոյն համար վատնուած ժամանակն տղուն թարգմանած գրքին վրայ վերլուծութեան յատկացուէր, արդիւնքն շատ աւելի և յառաջդիմութիւնն զգալի պիտի լինէր։

Բարեբաղդաբար մեր մէջ չեն պակսիր այս կարգի Ֆրանսերէն քերականութիւններ, որոց մէջ մանաւանդ վերջին օրերս Պօզաճեան գրատան կողմէ Ֆրանսացի ամենէն երևելի քերականաց հետևողութեամբ հրատարակուած նոր քերականութիւն մը՝ համահաւասար արժէք մը ունի Ֆրանսերէն ամենէն ընտիր քերականութեան հետ, և Ֆրանսերէն լեզուի համաձայնութեան կնճռալից մասն այնքան յստակ բացատրութեամբ դիւրացուցած է, որ ձեռնհաս ուսուցչաց աշխատութիւնը գրաւած է։ Աշակերտն այսպիսի կատարելագործեալ քերականութեան մը վրայ իւր առաջին քայլերը դիւրացնելէ յետոյ զարգացեալ, ապա շատ դիւրաւ կը հասկնայ լոկ Ֆրանսերէն քերականութիւն մը, որուն համար տեղի չկայ ընդունայն ժամանակ վատնելու։

Այսպէս է նաև ուրիշ լեզուաց համար, ինչպէս և Թուրքերէնն։ Ամեն ոք կը խոստովանի թէ վերջին ժամանակս հայերէն բացատրութեամբ հրատարակեալ Թուրքերէն քերականութիւնները մեծապէս նպաստած են Հայ ուսանողաց՝ այդ գեղեցիկ լեզուին տարերքն ըմբռնելու, մինչդեռ առաջ Թուրքերէն լեզուի քերականութեան հասկցողութիւնը սակաւաթիւներու միայն վերապահուած էր։ Վերջապէս, ուսուցման դրութիւնն ու դասագրոց ընտրութիւնը նոյնչափ կարևորութիւն ունի որչափ ուսուցչաց ընտրութիւնն և անոնց ձեռնհասութիւնըն։ Այս մասին Զմիւռնիոյ վարժարանը կրնայ պարծիլ, որոյ Մեծ. տեսուչը թէ՛ ուսուցչական մարմնոյն երիցագոյն անդամն է, և թէ՛ բազմահմուտ առաջին դասագիր—հեղինակն։

Ուսումն. Խորհուրդը նոյն շրջանին մէջ շարադրական մրցումներ հաստատեր է ուսանողաց բարի նախանձն ու զանազան բարոյական, պատմական և գիտնական նիւթերու վրայ գրելու եռանդը գրգռելու նպատակաւ, այնպէս որ բարձրագոյն դասարանաց աշակերտ կամ աշակերտուհիներէն մին շաբաթն անգամ մը ըստ կարգի իւր շարադրած ճառն հրապարակաւ կը կարդայ եղեր ի ներկայութեան բոլոր ուսանողաց։ Այս գրական մրցումը, կ'ըսէ տեղեկագիրն, զգալի օգուտներ ունեցաւ։

Այսպիսի մրցմանց արտադրած օգուտն անուրանալի է արդարև, և պէտք է որ ամեն վարժարանաց մէջ մուտ գտնէ։ Այն վարժարաններն որ ընդգրկած են արդէն այս դրութիւնն, Զմիւռնիոյ երկսեռ վարժարանաց պէս զգալի օգուտներ քաղած են։ Այսպէս կը լինէին երբեմն և Մայր-Վարժարանին մէջ։ Այլ և այլ նիւթոց վրայ գրելու և հրապարակաւ կարդալու մրցումն բարեյաջող նախանձ մ'է, որ զուսանողս գրելու և խօսելու, կենաց այս երկու պայմաններու մէջ ընտելանալու կը վարժեցնէ, մանաւանդ եթէ իւրաքանչիւր վարժական դրութիւնն ալ միանայ. օրինակի համար դասուն յառաջադէմ աշակերտն, դասախօսութեան ժամէն առաջ, իւր ընկերակցաց առջև կրկնէ իւր սորուած դասն, որպէս զի չըմբռնողներ եթէ կան, ըմբռնեն և յաջորդ դասու ատեն ուսուցչին ժամանակը նոր կրկնութեամբ չսպառի։

Ներկայ դպրոցական շրջանին հրապարակային քննութիւնք տեւած են յունիս 1էն մինչև 23։ Ըստ վկայութեան քննչաց, ուսանողք ընդհանրապէս խիստ գոհացուցիչ պատասխաններ տուեր են, մանաւանդ Է. Դասարանի աշակերտուհիք և աշակերտք, որք մեծ մասամբ յաջորդ շրջանին Զ. Դասարաններն ացնելով, պիտի կարենան իբրև ընթացաւարտ փառաւորագոյն մը տալ։ Միայն թէ Ուսումն. Խորհրդն իւր վիշտը չ'ազօղէր ծնողաց ոմանց անհոգութեան և անտարբերութեան համար, որոց զաւակունք, հակառակ կանխիկ ազդարարութեան, այլ և այլ պատրուակաւ բացակայ մնացած են տարեկան հարցաքննութիւններէն, այնպէս որ մանաւանդ երրորդ, չորրորդ և հինգերորդ դասարաններու աշակերտուհեաց 2/3 մասը չեն մասնակցեր քննութեանց։ Այս բացակայութիւնը, կ'ըսէ Տեղեկագիրը, այնքան աւելի դատապարտելի է որքան որ ծնողաց հաւանութեամբ տեղի կ'ունենար և պարտազանցութիւնը կերպով մը կը քաջալերուէր, թէ և այդ դասարաններն և յատկապէս Է. դասարանը մեծ խնամով պատրաստուած, մի քանի բացառութեամբ, շօշափելի արդիւնք ցոյց տալու կարող և ընդունակ աշակերտուհիներ կը պարունակէին։ Միւս կողմէ, գովեստից արժանի կը գտնէ անոնք որ քննութեան օրերն անվեհեր անցուցած են ի պատիւ իրենց և ազգային վարժարանաց։ Հարցաքննութեանց ներկայ գտնուելու համար Ուսումն. Խորհրդոյ ուղղած հրապարակային հրաւէրին անձամբ պատասխաներ են ծնողաց ոմանք, մի քանի ուսումնականներ, կանայք և օրիորդք, բայց անտարբեր մնացեր են անոնք որ պարտաւոր էին ներկայիլ և դատել։ Ուսումն. Խորհուրդն անշուշտ այն դասուն ակնարկել կուզէ, որ օտար վարժարանաց կարծեցեալ յառաջդիմութեան ձրի քարոզ հանդիսանալ աւելի կը սիրէ քան իւր ազգային վարժարանաց շօշափելի յառաջդիմութեանց ականատես լինիլ և փառաւորուիլ։

Այս շրջանին մէջ մեր Մեսրոպեան վարժարանի Զ. կարգն երկու շրջանաւարտ տուած է ազգին։

Ուսումն. Խորհուրդն, յաւարտ իւր տեղեկագրին, մանաւորապէս շնորհակալութիւն կը յայտնէ տեղւոյն Սրբազան Առաջնորդին և Ազգային Վարչութեան որ միշտ յօժարամիտ քաջալեր գտնուեր են ազգային կրթութեան կարևոր գործին, Պատ. հոգատար և Կրթասէր ընկերութեանց՝ որ ազգային վարժարանաց աւեմնագործութեան, աղքատիկ ուսանողաց զանազան գրական և հանդերձեղէն պիտոյից հոգ տարած են, ինչպէս նաև ուսուցչական մարմնոյն՝ որ իւր պաշտօնը խղճի մտօք և արդիւնաւորապէս կատարելու ջանադիր եղած է, և չմոռնալ յիշատակել նաև Վսեմ. Սպարթալեան Յովհաննէս էֆէնտիի և Մեծ. Եսայեանց անուանքն որ իրենց գովելի սովորութեան համեմատ աղքատիկ սանուց և սանուհեաց զգեստեղէնները հոգացեր են առատաձեռնութեամբ։

Երբ ազգային վարժարան մը՝ ուսումնական և ուսումնասէր Սրբազան Առաջնորդի մը և ազգային Վարչութեան մը պաշտպանութիւնը կը վայելէ, երբ ուսուցչական մարմնոյն գլուխը կը գտնուի Մամուրեան մը՝ որոյ բազմաբեղուն կեանքն և ուսուցչական ու գրական գործունէութիւնն ամեն գովեստէ վեր են, երբ Ուսումն. Խորհրդոյ գլուխը կը գտնուի Պալթազեան էֆէնտիի պէս ազգասէր և ձեռնհաս անձնաւորութիւն մը, տարակոյս չկայ թէ այդպիսի վարժարան մը յառաջդիմութենէ յառաջդիմութիւն կընթանայ ի պատիւ ազգին, և մեք ու մեզ հետ շատեր շնորհակալու ոգւով կը կարդամք միշտ ներկայ տեղեկագրին պէս տեղեկագրեր որք կրթական նոր յառաջդիմութիւն մ'աւետեն մեզ։

* * *

ՖՐԱՆՍԱՏԱ

ՆԻՇԱՆ ԻՐԹԻՔԵԱՊԱԹԸ

ՄՈՒՀԱՔԷՄԷՍԻ

(Կեչէն նիւսխամըզտան մապաատ)

Րէիս՝ չարապ Թիւճճարը չաղըր Մ. Մէօնիյէ'յէ խիթապէն.—Սիզ նէ՞ միսօրսընըզ։

Մ. Մէօնիյէ.—Պիր կիւն Մասամ Լամութ խոմինոէ պիր գասըն թանըրըմ։ Պույնի՝ մէզպուրէ Մասամըն մէմուրիյէթլէ մէմալիքը պախուէի էճնէպիյէյէ կէօնտէրիլիպ օրատա վէֆաթ խոէն պիր ժէնէրալըն զէվճէսի Մասամ Լա գօնթէս տը Լամութ տը Նուրթալ օլտըղընը, (սամիուն պէյնինոէ գաղգաղալար) վէ նիշան ալմագ խըթէր խէմ, Մասամըն իշիմի պիթիրէպիլէճէկինի սէօյլէտի։ Բէնտոմոէ նիշան ալմագա պիր կէօնա խըթիրգագ կէօրէմէտիկիմտէն, Պույնինին թէքլիֆինի պիթթապ րէտտ իթտիմ։ Հալ պու քի տօօթլարըմտան Մ. Րէնօ՝ կէօյնինի նիշան իլէ թէզյին իթմէք իսթէտիկինտէն, ժէնէրալ Անտոյնըն նէզտինէ կէօթիւրիւլտիւ վէ Փուգարասընա թէվզի օլունմագ իւզրէ 10,000 ֆր. վէրտի իսէ տէ, սօնրա բարասընը կէրիյէ ալապիլտի։

Րէիս.—Պօլայըն՞զա մը բարասընը գօպարապիլտի։

Մ. Մէօնիյէ.—Օրասընը պիլմէյօրըմ։ Պույնի՝ պանա նիշան թէքլիֆինոէ պուլընտըղը էսնատէ Մ. Պլանա տախի նիշան ալտըրաճաղընտան, մումաիլէյհին (Պլանըն) ժէնէրալա 20,000 ֆրանգ վէրտիկինի սէօյլէմիշ իտի։

Միւտաախի ումումի վէքիլի.—Ցավա վէքիլլէրի տինչքի կիւն պու միւվալի խոէճէ.քլէրինի թարաֆըմա խապէր վէրմիշլէր իտի։ Հալ պու քի պու պապտէ պիր կէօնա սուի թէֆսիրէ զէհապ իտիլմէմէլի տիր։ Պաշգա օլունան մէքթուպլար տաիրէի Ալըյէնին իլէ կէշիրտիկի էվրագ տան տէյիլ տիր։ Տաիրէի Ալիյէնին գալպ իթմիշ օլտուղը էվրագ շանթասը՝ մէֆճուտ տըր։ Պու պապտէ հիչ պիր իթիրազ օլունմայօր գանն իտէրիմ։

Ավօգաթլար.—Խա'յր, միւտաախի ումումի ճէնապլէրի։

Ցավա վէքիլլէրինտէն Մ. Հապէր.—Իթիրազըմըզ բօլիս խաֆիյէսինին գալպ իթմիշ օլտուղը էվրագ հագգընտա տըր։

Րէիս՝ Մասամ Լիմուզէնէ խիթապէն.— Էսնաի իսթինթագտա պու մէքթուպլար հագգընտա պիր կէօնա պէյանաթտա պուլընտընըզ մը։

Մասամ Լիմուզէն.—Էվէթ էֆէնտիմ, թարաֆըմա կէօնտէրիլմիշ օլան մէքթուպլար՝ պունլար տէյիլ տիր տէմիշ իտիմ. հէր նէ գատար մէալճէ պիր պէօյլէք փարգ եօգ իսէ տէ...,

Միւտաախի ումումի վէքիլի՝ Մասամ Լիմուզէնէ խիթապէն.—Էպպէբինիզտէ՞ն մի պիլիյօր իտինիզ։

Լիմուզէն.—Էվէթ, էֆէնտիմ, եօգսա հալիմ եաման իտի։

Միւտաախի ումումի վէքիլի.—Էվվէթ, էսնաի իսթինթագտա էպպէբինիզտէն սէօյլէմիշ իտինիզ։

Րէիս.— Մուհաքէմէտէն հագգըմըզ հալ անլաշըլաճագ տըր։

Մուհաքէմէ՝ պիր միւտտէթ թաաթիլտէն սօնրա թէքրար իճթիմա իթտիքտէ, միւտաախի ումումի վէքիլի Մ. Լօմպար՝ մուֆասսալ պիր խիտապնամէ գրաաթ իթմիշ տիր։ Մումաիլէյհ՝ պունտա, քէյֆիյէթին պիտայէթը զուհուրընտէն պէրու ճէրէյան իտէն վուգուաթտան պահսըլա, հէր նէ գատար բարա իլէ նիշան ալտըրմագա գալքըշըլտըղը մուհագգագ իսէ տէ, թէշէպպիւսաթը վագըանըն սէմէրէսիզ գալմըշ օլտըղընը, վէ պինաէնալէյհ տէվաիրը հիւքիւմէթին հէր կէօնա իթիրազըն մաֆէվգինոէ պուլընտըղընը, վէ հէր նէ գատար րէիսը ճիմհուր Մ. Կրէվինին տամատը Մ. Վիլսօնըն տախի իսմի գարըշտըրըլմըշ իսէ տէ, էվրագը մէվճուտէտէն մումաիլէյհին մաղնունալէյհ ատտ օլընմասընա պիր էմարէ վէ պիր տէլիլ խոմիրած օլընմամըշ օլտըղընը, վէ ժէնէրալ Գաֆարէլին պու իշէ գարըշմասը իսէ, միւզայէգաի մալիյէյէ տիւշար օլուպ նէ՛ եարաճաղընը շաշըրմըշ օլմասընտան նէշէթ իթտիկինի, վէ ժէնէրալըն պէօյլէ գումանտալար իլէ ճէրէյան խոէն միւնասէպաթընտան սարֆընազար, թէմամ 43 նէֆէր սըմսար վէ տէլլալ իլէ ապտը միւնասէպաթտա պէպուլը օլտըղընը, վէ նիհայէթ իւլէմի Մասամ Լիմուզէն իլէ տախի միւնասէպաթ վէ մուամէլաթտա մէճպուրիյէթ կէօրտիւկինի հիքեայէ իլէ, Մասամ Լիմուզէնէ ժէնէրալ Պուլանժէ վէ Մ. Վիլսօն վէ խաղըրուր Մ. Մարթինօ թարաֆընտան, վէ քէզալիք Մասամ Րաթաձձիյէ՝ Մ. Վիլսօն վէ հաղըրլարը թարաֆըրտան կէօնտէրիլմիշ օլան մէքթուպ վէ թէզքէրէլէրի գըրաաթ իթմիշ տիր՝ (Իշպու մէքթուպ վէ թէզքէրէլէր՝ կէչէնտէ կաղէթամըզտա նէշր օլունտըղընտան, թէքրար նագլընտէն սարֆը նազար օլունմուշ տըր։)

Միւտաախի ումումի վէքիլի՝ խոտ տամամէսինին խաթիմէսինտէ.—Մաղնունալէյհ օլանլարըն քեաֆֆէսի հագգընտաքին չէտիտ միւճազաթըն թաթպիգ օլունմասընը թալէպ խոէճէկիմ։ Էն զիյատէ չէտիտ միւճազաթա միւսթահագգ օլանլար՝ սըմսար վէ գատըն մագուլէսինին մաֆէվգինոէ պուլընտըգլարը հալտէ պունլար իլէ ալագա վէ միւնասէպաթտա թէնէզզիւլ իթմիշ օլան իքի ժէնէրալ տըր։ Պիրի մէճլիսը Այան ազասընտան ժէնէրալ Անտյօ, վէ տիկէրի էրքեանը հարպ րէիսի վէքիլի ժէնէրալ Գաֆարէլ օլտըղը, վէ հէրքէս քէնտիլէրինտէն վաթանպարըստ խըտէմաթը միւհիմմէ վէ նաֆիա պէքլէտիկի հալտէ, պունլար՝ պու մագուլէ սըմսար վէ միւրթէքիպլէրին սալօնլարընտա կէզմէքտէ իտիլէր։ Պունլարտան պիրիսինին մէյտանը մուհաքէմէտէ իկրագ իթմիշ օլտըղը չէճաաթտան պաշգա իթտիլէր վէ խոէճէքլէր տիր։ Սէվապըգը աձվալինին բարլագըղը՝ զիմմէթինէ տահա աղըր վաղիֆէ թահմիլ իթմիշ իտի։ Վաղիֆէսինին իֆաասընտա տահա զիյատէ տիգգաթ վէ չիտտէթ իլէ տավրանըպ, րէֆիգալը սէվապըգընա կէօրէ հարէքէթը ալիճէնապանէտէ պուլընմագլա միւքէլլէֆ իտի։ Ինֆիրատ վէ ղարարը ումումիյի տախի օլան ճէզէթ՝ իրթիքեապաթը տէնիյէսինին սէվապըգը աձվալի իլէ միւթէնասիպ օլամամասը տըր։ Պու իքի ժէնէրալ՝ նամուսը ասքէրինին մուգատտէսիյէթինի մուհաֆազա իթմէմիշ օլտըգլարընտան, ասքէրիմիզ՝ րուհ-ասընտան իքիսինին տէնաէթ.քեարանէ մուամէլաթտա պուլընտըգլարընը կէօրմէքլէ տիւշարը չէրմ ու հիճապ օլմըշ տըր։ (Սամիուն ֆէվգէլատէ միւթէէսսիր օլուպ, ալգըշ հէյէճան վէ թէէսսիւֆի՝ պիր խալլի միւտտէթ տէվամ իթմիշ տիր։)

(Տէվ.-դ)

ԿԻՐԻՏ

Կիրիտտէ չըգան Վէրա՞ն կաղէթասընտա աթիտէքի իլանը րէսմի կէօրիւլմիւշ տիր։

Իլանը րէսմի

Մագամը ճէլիլը Սատարէթ-ուզմատէն վուգու պուլան էմր ու իշար իւզէրինէ մէվատտը աթիյէ իլան գըլընըր։

Էվվէլա, 1303 սէնէյի չէմսիյէսինէ մահսուպէն մէճլիսը ումումինին 18ինճի սէնէ իճթիմաընտա թասվիպ խոլըլէն մուվազէնէ տէֆթէրի՝ բէհինը թաստիգը ալի օլարագ մէզքիւր մուվազէնէ տէֆթէրի իլք բօսթա իլէ պու ճանիպէ թիսեար պուլլունմագ տըր։

Սանիէն, էնէի միւսալէհա մէճլիսլէրի թէէսիսինէ տաիր մէճլիսը ումումինին սալիֆ իւզ զիքր իճթիմաընտա եաբըլան 6 գըթա գարարնամէլէրտէն Քիտոնիա վէ Րէսիմօ գազալարը իլէ Նէֆսը Գանտիա վէ Ա-Նիգօլաոս պիրէր միւսալէհա մէճլիսինին թէէսիսինէ տաիր օլան 4 գըթասը՝ թաստիգ պույրուլարագ, Մէնուֆաչ վէ Քէնուրեօ գազալարընտա տախի պիրէր միւսալէհա մէճլիսի թէէսիսինէ տաիր օլան տիկէր 2սի րէտտ օլընտըղը կիպի, 3 թէրհինամ գալէմլէրինին թէշքիլինէ տաիր օլան 3 գըթա գարարնամէ տախի րէտտ իտիլմիշ տիր։

Սալիսէն, մէճլիսը ումումինին քէզալիք մէզքիւր իճթիմաընտա թասվիպ խոլըլէն ինթիխապաթ նիզամնամէսի լայիհասընըն պազը մէվատտը՝ միւհթաճը թաատիլ կէօրիւնտիւկինտէն, մէզքիւր մատտէլէրին սուրէթը թաատիլի մէճլիսին իճթիմաը աթիյինտէ տէրմէյան օլընմագ իւզրէ վիլայէթէ թէպլիղը քէյֆիյէթ օլընմըշ տըր։

Րապիէն, տավիէլէրինի իպրազ մագսատիյլէ մէտեունլար թարաֆընտան վուգու պուլան մուամէլաթը պէյիյէ հագգընտա մէճլիսը ումումինին 17ինճի սէնէսի իճթիմաընտա թանզիմ օլընան լայիհա՝ լէտէթթէտդիգ րէհնին վէ հաճզ (սէքէսթրօ) կիպի թէէմինը տէյն թարիգի տուրուր իքէն, մէտեունլարըն մէրհուն վէ եա մահճուզ օլմայան էմվալ վէ էմլաքը հագգընտա հուքիւքէթը մուամէլաթընը թահտիտ իթմէք վէ ալէլխուսուս Մէճէլլէ ահքեամընա հալէլ գալըր իլէ թէմամ օլտըղը հալտէ մէզքիւր լայիհա հիւքմինճէ պատէլ գալըլ ագտը հալպէնին փէսխի թարաֆըմա կիտիլմէք՝ գավանինը տէվլէթէ Ալիյէյէ միւխալիֆ պուլընտըղընա պինաէն, զիքր օլընան նիզամ լայիհասը րէտտ օլընմըշ տըր։

Վալիի վիլայէթը Կիրիտ
ԳՕՍԹԱՔԻ

21 Թէշրինը սանի 303

ԷՎԳԱՖԸ ՀԻՒՄԱՅՈՒՆ

Նէզարէթ ճէլիլէսինտէն

Կէրէք հիսսէլի վէ կէրէք թամմ հէր նէվ մահլիւլաթը վագֆիյէ՝ սէնէի հալիյէի մալիյէ քեանունը էվվէլի (դեկտ.) իպթիտասընտան շուպաթը ղայէթինէ (փետր. նիհայէթինէ) գատար 3 մահ զարֆընտա նըսֆը նագտ վէ նըսֆը տիկէրի 300 սէնէսինտէ 303 սէնէսի շուպաթը նիհայէթինէ տէկին օլան խազինէի էվգաֆը հիւմայուն սուրէթ վէ գուբօնլարը իլէ իհալէ օլընաճաղընտան, իլանը քէյֆիյէթ օլընըր։

27 Թէշրինը սանի 303

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Մուսուլ վիլայէթի տէֆթէրտարըղը՝ Հալէպ վիլայէթի էմլաքը հիւմայուն միւտիրիյէթինտէն միւնֆասըլ Շէրիֆ էֆէնտիյէ,

Մահքէմէի Թէմեիզ հուգուգ տաիրէսի պաշ միւմեյիզի Արիֆ պէյէ րիւթպէի սանիյէ սընֆը միւթէմայիզի,

Գօսօվա վիլայէթի մէճլիսը իտարէսի պաշ քիթապէթինտէ պուլընան Սիւլէյման Ֆէրրուհ պէյէ րիւթպէի սալիսէ,

Էնգարէ վալիսի Սաիտ պաշա հազրէթլէրինին մախտումը Րասիմ վէ տամատը Ատէմ պէյլէրէ րիւթպէի սանիյէ սընֆը միւթէմայիզի,

Բաչար միւշարիւն հազրէթլէրինին հէմշիրէզատէսի Տէվֆիք պաշայա թէրֆիէն րիւթպէի միրմիրանի թէվճիհ պույրուլմուշ տըր։

*
* *

Օրման վէ Մէատին թէրճէմէ վէ ըսթաթիսթիգ միւտիրի Ֆէհմի էֆէնտիյէ ճէպալիւլէ ճիւնճիւ Մէճիտի,

Բանկալթիտէ քաին Վիէննա Մխիթարեան Միաբանութիւնը Մեծաւորը Տալիքեան փաղ. Մեսրոպ վարդապետէ, վէ Ատանա վէ Գայսէրիյէ Էրմէնի Գաթօլիք մէթրապօլիտլարը Արսլանեան փաղ. Կարապետ վէ Էմմանուէլեան փաղ. Պօղոս արքեպիսկոպոսլարա, վէ Մուշ Էրմէնի Գաթօլիք մէթրապօլիտը Յովհաննէսեան փաղ. Յովհաննէս արքեեպիս՝քոպոս վէ Տիյարպէքիր Էրմէնի Գաթօլիք ճէմաաթը միւթէվէլլինընտան վէ խանէտանընտան Յովսէփ Րէճայի վէ Ատանա Էրմէնի Գաթօլիք ճէմաաթը միւթէվէլլինընտան վէ մէճլիսը իտարէ ազասընտան Յովսէփ էֆէնտիլէրէ Յիւնճիւ Մէճիտի,

Էրմէնի Գաթօլիք Բաթրիգխանէսի Ատէնոլարիոի Հաճեան փաղ. Սահակ Ս. վարդապետ իլէ Կաթողիկոսական Փարտուղար Աճէմեան փաղ. Ներսէս վարդապետէ Պէօրտիւնճիւ Մէճիտի,

Պանքը Օսմանի մէճիտի վէ մէթալիք վէզնէսի սանտըգ.քեարը Սարգիս էֆէնտիյէ Յիւնճիւ Մէճիտի,

Մաթպուաթը էճնէպիյէ գալէմի խուլլաֆասընտան Ավրամ էֆէնտիյէ Տրինճիւ Օսմանի,

Կիրիտ մէվգիի տախիլի 1ՅՅինճի ալայը գայմագամը Օսման պէյ իլէ ալայը մէզքիւր պիրինճի թապուրը Թապիպի պինպաշը Քեամիլ էֆէնտիյէ Տրինճի Օսմանի նիշանը իհսան պույրուլմուշ տըր։

LA SÉCURITÉ GÉNÉRALE

(Լը Սէգիւրիթէ Ժէնէրալ)

ՀԷՐ ՆԷՎԻ ԹԷՀԼԻՔԷԼԷՐԷ ԳԱՐՇԸ

ՍԻԳՕՐԹԱ ԳՕՄՓԱՆԵԱՍԸ

(ԹԻՃԱՐԷԹՃԷ ՉԱՐԱՐԼԱՐ)

Գումփանեանըն Մէրքէզի Բարիզտէ տիր։

Իշպու գումփանեա՝ էմվալը մէնգուլէ վէ ղայրը մէնգուլէ իւրատլարընը, վէ էմվալը մէնգուլէ իւզէրինէ վագը օլաճագ թիճարէթճէ վէ սաիր հէր նէվի զարար ու զիյանը սիկօրթա իտէր։

Մէզքիւր գումփանեա՝ ապօնէլէրինին միւնագալա թահթընտա օլան պիլճիւմլէ մաթլուպաթլարընը թահսիլին, վէ վուգու պուլաճագ մէսարիֆը մուհաքէմէյի քէնտիսի թէէտիյէ իթմէյի տէրէօհտէ իտէր։

Պու պապտէքի թէֆէրըուաթ, չէրաիթ վէ սաիրէ հագգընտա մալումաթ ալմագ իսթէյէնլէր՝ սանիյը իմզայա միւրաճաաթ իթմէլի տիրլէր։

Ցավա վէքիլի
Է. ՉԻՉՄԷՃ

Գալաթատա
Մէհմէտ Ալի Բաշա խանընտա
Ն° 7

—Մանասթըր վալիի ճէտիտի Խալիլ Րիֆաթ բաշա հազրէթլէրինին իթթիխազ պույուրտըղը թէտապիրը միւէսսիրէ սայէսինտէ վիլայէթը մէզքիւրէտէ էլտէ խուլէն հայտուտլարըն միգտարը 66 նէֆէրէ պալիղ օլմուշ տըր։

Գուռնյարտան 33 նէֆէրի՝ ամանա կէլմէք սուրէթիյլէ էլէ կէչմիշ օլտըգլարընտան, մազհարը աֆվ օլարագ քէար ու քիպայէրի իլէ մէշղուլ օլմագ իչիւն րուխսաթ վէրիլմիշ տիր։ Պագը գալան 33խւնին 25ի ասաքիրը Շահանէ թարաֆընտան սաղ սաղ թութուլուպ, 8ի տախի գաթլ ու թէլէֆ խոլլմիշ տիր։

—Թրապիզօնտան իշար օլընտըղընա կէօրէ, 8 նէֆէր Իսլամ հայտուտ կիւմիւշխանէ սանճաղընտա Սանթա նամ Ջգարիյէտէ Րում միւթէպէրանընտան Խրիսթօֆօր նամ զաթըն խանէսինէ տուխուլ խոէրէք, օլանճա նագտ վէ էշեասընը զապթ իթտիքտէն սօնրա քէնտիսինի տէ պօղազլամըշլար տըր։

Մէրգուման հայտուտլարըն բռաֆֆէսի՝ սէվգ օլընան ժանտարմալար թարաֆընտան տէրտեսթ օլընմըշլար տըր։

—Իզմիր վիլայէթինտէ Նէնի Խոքէյէ նամ մահալտէ ախիրէն չէտտո պիր զէյզէյէ վուգու պուլուպ, պիր խանէ երգըլմիշ իսէ տէ, նուֆուսճա թէլէֆաթ օլմամըշ տըր։

—Րումէլի իլթիհագ խաթլարընը թէտզիր իչիւն կէչէնտէ օլճանիպէ կէլմիշ օլան ումում տէմիրեօլլար միւտիրի Խայրի պէյ՝ մայէթինտէ պուլընան միւհէնտիսլէր իլէ պէրապէր տիւն Տէրսաատէթէ ավտէթ էյլէմիշ տիր։

—Կէչէնլէրտէ Միտիլլի ճէզիրէսինտէ Ֆիլա գարիյէսի միւթէպէրանընտան պիր զաթըն 250,000 ղրուշլըգ զապտ վէ քէնտիսինի թէլէֆ վէ գըզընը պիքրինի իզալէ խոէրէք ֆիրար իթմիշ օլան վէ օ զէմանտան պէրու արանըլան Եունան էշգըյաի մէշհուրէսինտէն Քէֆալէ նամ հայտուտըն՝ պազը րէֆիգլէրի իլէ պէրապէր Իզմիր վիլայէթինտէ Այվալըգտա պուլունտըղը՝ ախիրէն խապէր ալընարագ, իւզէրլէրինէ սէվգ օլընան ասաքիրը Շահանէ իլէ մէրգուման հայտուտլար պէյնինտէ չէտտո պիր միւսատէմէ վուգու պուլմուշ, վէ մէրգում Քէֆալէ իլէ րէֆիգլէրի վուրուլուպ թէլէֆ օլմուշլար տըր։ Ասաքիրը Շահանէտէն պիր չավուշ տախի թէլէֆ օլմուշ տըր։

—Սթամպօլտա Հասան Բաշա խանը ճիվարընտա քէօմիւրճիլիք խոէն Զմկիւմիւգլը Մէհմէտ կէչէն բէնճշէնպիհ կէճէսի օտասընտա գօյմուշ օլտըղը խամ մանկալտան միւթէէսսիրէն վէֆաթ իթմիշ տիր։

—Տիյարպէքիր մէրքէզ միւթէսարըֆը սապըգ Էտհէմ էֆէնտիյէ չէհրի 2000 ղըշ. մաաշ դալիյէթ մաաշը թախսիս պույուրլմըշ տըր։

—Ֆրանսանըն Տէրսաատէթ սէֆիրի գօնթ տը Մօնթէպէլլօնըն զէվճէսի էլան Էվրօբատա պուլընտըղը պու կիւնքի բօսթա իլէ չէհրիմիզէ կէլէճէկի հաւէպիրլէ, սէֆիրը միւշարէլէյհ՝ միւշարէլէյհա գօնճէսի իստիգպալ իթմէք իւզրէ Նօւմաա երթէսի կիւնի Վարնայա ազիմէթ իթմիշ տիր։

—9 եաշընտա պիր Իսլամ չօճուղընա ճէպրէն ֆիլիլ չէնի իճրասը իլէ վէֆաթընա սէպէպ օլան Պէլկրատը Մէհմէտ՝ 4 սէնէ, վէ 13 եաշընտա Ահմէտ նամ չօճուղա ճէպրէն ֆիլիլ չէնի իթմիշ օլան միտեաճը հիւսէյին՝ 3 սէնէ գիւրէք ճէզասընա տիւն մահքէմէի ճինայէթտէ հիւքմ օլընմըշլար տըր։

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԷՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա 10 դէկտմ.

Ինկիլ. էսհամը Ինկ. Լիր.	101-7/8
Օսմ. էսհամը աչըլտը	14-
» » գաբանտը	14-1/16
» » Սէրի Ա.	24-
» » » Պ	14-1/2
» » » Ս	13-7/8
Օթօման 1871	73-
Օսմանլը Պանգասը	10-3/8
Րուսիա իսթիգրազը	93-1/2
Մըսըր տայ. մութթահըտէ	74-1/8
» իմթիյազլը	98-3/4
Տափրա Սանիյէ Մըսըր	70-7/8
Բօյլլը իսթիգրազը	94-1/4
Մաճառիսթ. էսհամը 1877	-
Գամպիօ Բարիզ 3 այ վատէ	25-33-60

Բարիզ 10 դէկտմ.

Ֆրանս. էսհ. 3 % Ֆր.	82-67½
» » 4½ %	107-87½
Եէնի Օսմ. էսհամը աչըլտը	14-25
» » » գաբանտը	14-20
Մէտրութիւ	
Սէրի Պ.	-
» Ս.	14-05
Րումէլի չըմէնտօֆէրի	34-75
Օսմանլը Րէժիսի էսհամը	-
» Պանգասը	510-
Գրէտի Լիօնէ	571-25
Գրէտի Ֆօնսիէ	1412-50
Լիօն ագսիօնը	1247-50
Սիւվէյշ ագսիօնը	2072-50

Րուսիա 5 % 1877	101-3/4
Իթալիա էսհամը	97-60
Մըսըր ֆօնտ. մութթահըտէ	377-50
Եունան 5 % 1879	375-
Գամպիօ 3 այ վատէ	25-35

Վիէննա 10 դէկտմ.

Լօնտրա իւզէրինէ գամպիօ	126-30
Րումէլի չըմէնտօֆէրի	16-70

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսհ. ում. տիւն ագչ. գաբ.	15-21
» » » էն եիւքսէք	15-22
» » » էն աշաղը	15-21
Գու սապահ աչըլտը	15-20
Իսթիգրազը տախիլի տիւն գաբ.	38-
» » » էն եիւքսէք	38-05
» » » էն աշաղը	37-39
» » » աչըլտը	35-35
Մըսըր մութթահըտէ գաբ.	-
Գու սապահ աչըլտը	-
Սէրի Ա.	21-
» Պ.	14-20
» Գ.	15-21
Րումէլի չըմէնտօֆէրի	34-75
Աղչէ ֆաիզի	8-
Րէբօր Ղըշ.	44-
Հէվալէսիզ »	55-

ՊԱՆԳԱ ԱՔՍԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէտի ժէնէրալ	ք.ք.	6-32
Սթամպօլ պանգասը		6-15
Սօսիէթէ ժէնէրալ		4-10
Թրամվայ		3-52½

ԱՔՉԷԼԷՐԻՆ ՖԻՅԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղըշ. տան	Ղըշ. Բր.
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարգը	109-18
Մէթալիք »	99-30
Պէշլիք »	103-30
Ալթըլըգ »	103-30
Ինկիլիզ լիրասը	110-32
Ֆրանսըզ ալթունը	87-34
Բօլ	90-20
Գրէմից ալթունը	51-20
Գարպօն գայմէսի	10-27

ԹԱՍՖԻԹԷ ՔՆԱՂԸՏԸ

20) լիք քեաղըտ	
50) » »	16-
100) » »	
500)» »	
1000)» »	15-35
10000)»	

ԻԼԱՆԱԹ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ
ճանիպը ալիսինտէն

Թահնիյէ խարէսինտէ միւթէրաքիմ օլուպ էսմանը նագտէն վէ բէշինճէն ալընարագ վէրիլմէք իւզրէ ֆիրուխթ օլընաճագ օլան իքի եիւզ պին գըյէ գալըն վէ եիւզ պին գըյէ ինճէ քէբէկին քեանունը էվվէլը րումինին իքինճի չարշէնպիհ կիւնիւ պիլմիւզայէտէ գարարը գաթիսի վէրիլէճէկինտէն, իշթիրասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի Լէվազըմաթը Ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

28 Թըշրինը սանի 1887

3—1

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ
ճանիպը ալիսինտէն

Նիզամիյէ խարէսինտէ պուլունան ֆապրիգալար իչիւն միւպայաա օլընաճագը վէ գարարը վէրիլէճէկի իլան գըլընան մալիւմ էլ միգտար էրզի մաատէն քէօմիւրինին քեանունը էվվէլը րումինին իքինճի չարշէնպիհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վէրիլէճէկի վէ էրթէսի կիւնիւ տախի թէգարրուր խոէճէք ֆիյաթընտան եիւզտէ պէշ թէնզիլի գապուլ խոլիլէճէկինտէն, իշթիրասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի Լէվազըմաթը Ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

28 Թըշրինը սանի 1887

3—1

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ
ճանիպը ալիսինտէն

Կիրիտ վէ Թարապլուս ֆըրգալարը իլէ Պէնկազի իչիւն միւպայաա օլունաճագը էվվէլճէ իլան գըլընան մալիւմ էլ միգտար արբա վէ էրզ վէ սագըզին քեանունը էվվէլը րումինին իքինճի չարշէնպիհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վէրիլէճէկինտէն վէ էրթէսի կիւնիւ տախի թէգարրուր խոէճէք ֆիյաթլարտան եիւզտէ պէշ թէնզիլի գապուլ խոլիլէճէկի ճիհէթլէ, իշթիրասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի Լէվազըմաթը Ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

28 Թըշրինը սանի 1887

3—1

Րուսումաթ էմանէթը ճէլիլէսի իչիւն 1304 սէնէսի զարֆընտա մահֆուզ նիւմունէլէրի վէճհ իլէ իգթիզա խոէն 24 վարագըը 15000, վէ միւխթէլիֆ վարագըը 8985 ատէտ քի ճէման 23985 ատէտ տէֆթէրին իմալինէ լիւզում կէօրիւլտիւկինտէն, պունլարըն թապ ու թէճլիտինէ վէ իշպու տէֆթէրլէրին իմալինէ միւգթազի 1050 թօբ էննա քեաղըտըն իթաասընա թալիպ օլանլարըն՝ քեանունը էվվէլին 10ընա գատար ճումաա կիւնլէրինտէն մաատա պէհէր կիւն սաաթ 6տան սաաթ 10ա գատար Ճէմիյէթը Րուսումիյէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

26 Թըշրինը սանի 303

3—3

Թաթավլա համմամճըսը Վասիլաքինին սէնէ 96 վէ 57 նումէրօլը իլամ մուճիպինճէ Արիյատինի գատընտա տէյնի օլան մալիւմէլ միգտար մէպալիղին թէսվիյէսի զըմնընտա Թաթավլա գարիյէսինտէ Գուրթ օղլու սօգագընտա 47 նումէրօլը համմամտա 4 հիսսէ իթիպարըլա միւթէսարրըֆ օլտըղը բուպ հիսսէի չայիասը խոտէլմիւզայէտէ 13000 ղրուշ պէտէլ իլէ թալիպի էօհտէսինտէ թէգարրուր էյլէտիկինտէն, թարիխը իլանտէն իթիպարէն 31 կիւն զարֆընտա պէտէլը մէզքիւր իւզէրինէ 100տէ 5 զամմըյլա թալիպ օլանլարըն Պէյօղլու Պիտայէթ մահքէմէսի Իճրա մէմուրիյէթի ճանիպինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

17 Թըշրինը սանի 303

Պէշէր բաքէթի կյիտէնֆուրնիյէ մալի սըրարմաչէթ	ատէտ	50550
Պէշէր բաքէթի 4լի վէ 100էր տիրէճէմիքտէն քէզալիք Ֆուրնիյէ մալի սըրարմաչէթ գըյէի ճէտիտ		411
Խամ պալ մոմը գըյէի ճէտիտ		1602
Սիւրրէի հիւմայուն միւրէթթէպաթընըն վազը իչիւն սարը սախթիյան ագչէ քէսէսի.	ատէտ	298
Սիւրրէի հիւմայուն միւրէթթէպաթընըն վազը իչիւն տէրի գարը թահթա սանտըգ.	ատէտ	55
Գուրս վէ պուխուր վազը իչիւն իւզէրլէրի եէշիլ չուհա գապլը սանտըգ.	ատէտ	11
Մէտինէի միւնէվվէրէյէ կէօնտէրիլմէք իւզրէ 4 տիւքիշլի համըր սիւրիւրկէսի.	ատէտ	400

Սիւրրէի Հիւմայուն իչիւն միւպայաասընա լիւզում կէօրիւնէն պալատէ մուհարրէր էլ միգտար սըրարմաչէթ վէ պալ մոմը իլէ իմալ իթտիրիլէճէք 4 գալէմ էշեաի սաիրէնին չէհրը ճարիի րումինին 30ընճը բազար էրթէսի կիւնինտէն իթիպարէն պէշէր կիւն միւնագասաայա իճրա գըլընաճաղընտան, իթա վէ իմալինէ թալիպ օլան թիւճճար վէ էսնաֆըն չէրաիթը միւնագասայը անլամագ վէ միւնագասատա պուլունմագ իւզրէ սըրարմաչէթ վէ պալ մոմը վէ սիւրիւրկէ նիւմունէլէրիյլէ պէրապէր մէճլիսը խարէի Էվգաֆա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի։

28 Թըշրինը սանի 303

Գարասի վիլայէթի միւլհագաթընտան Արմուտապատ նահիյէսինին զէյթին էօզիւ 303 վէ 4 սէնէլէրինէ մահսուպէն տէրտեսթը միւզայէտէ օլտըղը տիքէր գազալարըլա պէրապէր միւզայատէմա իլան խոլիմիշ իխի, էօշըը մէզքիւրըն Թըշրինը սանինին 26նճը կիւնիւ 216000 ղրուշտա մահալլինճէ զարարատասի չէքիլէրէք, քեանունը էվվէլին 5ինճի ճումաա էրթէսի կիւնիւ իհալէի գաթիյէսինին իճրասը մուգարրէր օլտըղընտան, պունտա 100տէ 1տէն նօգսան օլմամագ իւզրէ զամ իթմէք իսթէյէնլէրին միւտտէթը մէզքիւրէ զարֆընտա մահալլինէ վէ եախոտ Մալիյէ Խազինէի ճէլիլէսինտէ Աշար վէ Րուսումաթ խարէի ումումիյէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի։

29 Թըշրինը սանի 303

Ղուրէպա խասթախանէսի իչիւն միւպայաա խոլիլէճէք օլան 20 չիֆթ պէօյիւք պօյ Օսմանլը չիզմէսինին չէրաիթը մէվզուէսիյլէ իճրա օլընան միւնագասասընտա պէհէր չիֆթի 93 ղրուշտա թալիպի էօհտէսինտէ պուլընտըղընա, վէ չէհրը քեանունը էվվէլին 2նճի չարշէնպիհ կիւնիւ սաաթ 10ա գատար հէր գաչ բարա վէ էրթէսի բէնճշէնպիհ կիւնիւ տախի 100տէ 5 թէնզիլ օլընըը իսէ գապուլ օլընըպ անտէն սօնրա թէնզիլ գապուլ խոլիմէյէճէկինէ պինաէն, նօգսանը իլէ թալիպ վէ տահա զիյատէ մալիւմաթ ալմայա ղարիպ պուլունանլարըն Էվգաֆը հիւմայուն մէճլիսը խարէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

28 Թըշրինը սանի 303

Խարիճիյէ նազըրը էսպագ Սաֆվէթ բաշա մէրհումըն թէրէքէսի Խազինէի ճէլիլէի Մալիյէ պէյթիւլմալ իտարէսի մարիֆէթիյլէ թահրիր օլընաճաղընտան, միւթէվէֆֆաի միւշարէլէյհտէ ալաճագ խոտաասընտա պուլունանլարըն բազար էրթէսի վէ չարշէնպիհ կիւնլէրի Խազինէի միւշարէլէյհա պէյթիւլմալ գասսամըղը տաիրէսինէ միւրաճաաթլա իսպաթը տէյն էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

28 Թըշրինը սանի 303

3—1

Ֆօթի վէքէտի Եանինին սէնէ 304 վէ 197 նումէրօլը իլամ մուճիպինճէ Եօրկի վէքէտի Թանաշա տէյնի օլան մալիւմ էլ միգտար մէպալիղին թէսվիյէսի զըմնընտա Պէշիքթաշտա Քէօյիչի մահալլէսինտէ Իմամզատէ ճատտէսինին 19 վէ 21 նումէրօլը տիւքեանլարըն միւլքինտէ 120 սէհիմ իթիպարը իլէ միւթէսարրըֆ օլտըղը 60 սէհիմ հիսսէի չայիասընըն թալիպի իլանտան իթիպարէն 15 կիւն սօնրա պիլմիւզայէտէ ֆիրուխթ իթտիրիլէճէյի՝ Պէյօղլու պիտայէթ մահքէմէսի իճրա մէմուրիյէթի ճանիպինտէն իլան օլունուր։

26 Թըշրինը սանի 303

ԲԻՔ ԱԶ ՎԱՔԻԹ ՏԱՀԱ

ՏԷՎԱՄ ԻՏԷՃԷՔ ՏԻՐ

Աւսթրիա—Մաճառիսթան իլէ Րումանիա արասընտա հէր կէօնա թիճարէթճէ միւնասէպաթըն գաթ վէ թաթիլ օլունմասը իւզէրինէ, էլտէ գալմըշ օլան Ինկիլիզ սիմ մատէնինտէն սուֆրա թագըմլարընըն սաթըլը ալ վագըթ տահա տէվամ իտէճէք տիր։ Պու սէպէպլէ իշպու գաղըթլարըն միւթէպէր օգույումլարընտա, հալըֆըզ 250 թագըմ գալմըշ օլան «վէ հէմէն մէճճանէն թէրք խոլէճէք օլան» մէզքիւր սուֆրա թագըմլարընտան սաթըն ալմագ ֆըրսաթընը գաչըրմամալարընը իխթար, վէ պունլարը սաթըն ալմագլա քէնտի մէնֆաաթլարընա խըտմէթ իթմիշ օլաճագլարընը թէէմին խոէրիզ։

Եալընըզ 18 ֆրանգ տըր։

ECHT VERBESSERTES BRITTANIA

Եանի սալթ իւմալիյէ ֆիբրիքա վէրէրէք, հէր քէս յաթը Ինկիլիզ սիմ մատէնինտէն, պէյապլըղը օն սէնէ տայանագլըղը զայէթ կիւզէլ պիր սուֆրա թագըմը ալապիլիր։

ԵԸԼԳԱՇԸԼԸԳ ՀԷՏԻՅԷ

6 ատէտ քէպիր աղըզը պըչագ.
6 ատէտ սօմ Ինկիլիզ կիւմիւշինտէն չաթալ.
6 ատէտ սօմ Ինկիլիզ կիւմիւշինտէն չօրպա գաշըղը.
6 ատէտ Ինկիլիզ կիւմիւշինտէն գահվէ գաշըղը.
6 ատէտ Ինկիլիզ կիւմիւշինտէն եումուրթա գաշըղը.
1 ատէտ սօմ Ինկիլիզ կիւմիւշինտէն պէցիւք գաշըղ.
1 ատէտ սօմ Ինկիլիզ կիւմիւշինտէն սիւտ գաշըղը.
6 ատէտ հալլանմըշ եումուրթա վաղընա մախսուս զարֆ.
1 ատէտ պիպէր վէ եախոտ չէքէր գապը.
1 ատէտ սալըզ կիւզէլ չայ սիւզկէչի.
1 ատէտ 30 սանթիմէթրօ պօյունտա օլուն քեաղըտ թէպսիսի.
2 ատէտ ալէա սալըն չամտանը.
—
43 բարչա եալընըզ 18 ֆրանգա սաթըլմագտա տըր։

Վիլայէթտան վագը օլաճագ սըբարըշաթ, պէտէլինին նագտէն կէօնտէրիլմէսի իլէ վէ վաբօր աճէնթէսի եախոտ չըմէնտօֆէր սիթասիօնը պուլունմայան մահալլէրտէ հէվալէ թարիֆի իլէ գապուլ օլունուր։

Տէրսաատէթտէ, Գալաթատա խարէի Մախսուսէ աճէնթէսի գարշըսընտա 5 նումէրօլը կիւմիւշճի խանընտա։

ՎԱՐԻՆ ՀԱՈՒԶ ՑՈՒՐ ՄՕՆԱՐՃԻ

Թիճարէթ չիրքէթինէ միւրաճաաթ օլընմալը տըր

Զէյլ.—Վիլայէթտան վէ մէմալիքը էճնէպիյէտէն կէլէն սըբարըշլար տօղրուտան Վիէննատա աթիտէքի ատրէսէ կէօնտէրիլէպիլիր իսէ, 100տէ 10 թէնզիլ օլունաճագ տըր։

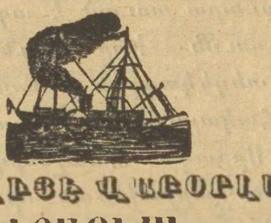

ՔԷՏԻՎԻՅԷ ՎԱՓՕՐԼԱՐԸ

ԻՏԱՐԷՍԻ

ՊԷՀԷՐ ՀԱՖԹԱ ՕԼԱՐԱԳ ՏԷՐՍԱԱՏԷԹԼԷ ԻՍԿԷՆՏԷՐԻՅԷ ՊԷՅՆԻՆՏԷ ՍԻԻՐԱԹ ԲՕՍԹԱՍԸ 4½ ԿԻՒՆ ԶԱՐՖԸՆՏԱ

Բէրէկէթ գաբտանըն թահթը գօմանտասընտա Նարգիլէ նամ վաբօր 1500 թօնէլաթօ համուլէսինտէ վէ 150 պարկիր գուվվէթինտէ օլարագ ալաֆրանկա գէկտէմպրին 14ինճի չարշէնպիհ կիւնիւ էյլէնտէն սօնրա սաաթ 4տէ Տէրսաատէթտէն հարէքէթլէ ՉԱՆԱԳ ԳԱԼԷ, ՄԻՏԻԼԼԻ, ԻԶՄԻՐ վէ ԲԻՐԷՅԷ օղրայարագ բազար էրթէսի սապահլըյըն 4 րաչուգտա ԻՍԿԷՆՏԷՐԻՅԷՅԷ մուվասալէթ խոէճէք տիր։

Եոլճու պիլէթլէրի ֆաթուրալա վէ կիւմրիւկ կէլմէ տախիլ տիր, թէնզիլը ֆիյաթլա ֆիրուխթ օլունուր։

Վաբօրտա պիրինճի սընըֆ սուֆրա թագըմը, պանեօ օտասը, հէքիմ վէ խըզմէթճի գատըն վար տըր։

Եինէ բօսթաի մէզքիւրէնին ԻՍԿԷՆՏԷՐԻՅԷտէն հէր բէնճշէնպիհ սապահը հարէքէթ իլէ Պէրիյէթիւշ Շամ վաբօրլարը տօղրու ԵԱՖԱ, հարէքէթ խոուպ ԻՍԿԷՆՏԷՐԻՅԷտէն 44 սաաթտա ՊԷՅՐՈՒԹա վարըր օլուր, վէ ՏՐԱ-ՊԼՈՒՍ. ԻՍԿԷՆՏԷՐՈՒՆ վէ ՄԷՐՍԻՆԷ օղրար։

Բօսթաի մէզքիւրըն Գըրմըզը տէնիզէ իչլէյէն վաբօրլարը՝ հէր ճումաա կիւնիւ Պրինտիզի բօսթասը չանթասընըն միւվասալէթինտէն սօնրա Սիւվէյշտէն հարէքէթլէ, Ճիտտէ, Սուաքիմ, Մասաուա, Հիւտէյտա վէ Աօէն իսքէլէլէրինէ ուղրար։

Եոլճու, մալ վէ էմանէթ խուրլէթմէք իխթիյէնլէր՝ Սթամպօլտա Եէնի Եօնիւնտէ Քէօբրիւ պաշընտա Եէնի Վալիտէ խանընտա գումբանեանըն մէզքիւրըն աճէնթէխանէսինէ միւրաճաաթ իթմէլի տիրլէր։

Հէր տիւրլիւ եոլճու իչիւն Պէյօղլունտա Տօղրու եօլտա 170 նումէրօլու մաղազատա Մ. Մ. Թօմաս Գուք վէ էվլատը աճէնթէխանէսինէ միւրաճաաթ օլընա։

ԱԼԹՈՒՆ ՄԻՏԱԼԵԱԼԱՐ

ՎԷ ԻՖԹԻԽԱՐ ՏԻՊԼՕՄԱԼԱՐԸ

ELIXIR GREZ

Քընագընա—գօգա վէ բէբսին իլէ թէրթիպ օլունմըշ տըր։ Հէր խասթախանէտէ գուլլանըլըր։ Աղ կիւն զարֆընտա միյտէ ֆէսատլարընը, հազմըզըղըը, էքշիլիյի, իշթահըզըղըը, գանսըզըղըը, եիւրէք պուլանթըլարընը տէֆ խոէր։

Պու իլաճ Բարիզտէ Լա Պրիւյէր սօգագընտա 34 նումէրօտա էճզաճը Բ. Կրէզ նէզտինտէ վէ պիլճիւմլէ էճզաճըլարտա պուլունուր։

ԻՑՃԱՏ

Արթըգ նէ՛ ՏԸԳ ՆԷՖԷՍ, նէ եիւրէք սըգընթըսը, նէ՛ նէզլէ վէ նէ էօքսիւրիւք գալմայաճագ տըր։ Իսթէյէնէ պու պապտէ մէճճանէն իթաի մալիւմաթ օլունաճաղընտան, բօսթա իւճրէթի վէրիլէրէք Մարսիլեատա Տօգթ. Գլէրիյէ [Dr. Cte. Clery] մէքթուպ եազըլմալը տըր։

Մէզքիւր խասթալըգլարը տէֆ իտէն իլաճըն Տէրսաատէթտէքի տէբօզիթօճըսը՝ Ինկիլիզ էճզախանէսինին սահիպի Գանթիւք պիրատէրլէր տիր։

ԻՏԱՐԷԻ ՄԱԽՍՈՒՍԷ

Իշպու 1887 գէկտմ. 1ինճի սալը կիւնինտէն իթիպարէն

ԱՏԱԼԱՐ ԹԱՐԻՖԻ

Ատալարտան հարէքէթ

Սա. Տգ.	
2 45	Պ. Ատա, Հէյպէլի, Պուրկազ, Գընալը
3 45	Պ. Ատա, Հէյպէլի, Պուրկազ, Գընալը. [1]
8	Գարթալ, Պ. Ատա, Հէյպէլի, Պուրկազ, Գընալը.

Քէօբրիւտէն Ատալար ճանիպինէ

4 15	Գընալը, Պուրկազ, Հէյպէլի, Պ. Ատա, Գարթալ.
10	Գընալը Պուրկազ, Հէյպէլի Պ. Ատա, [1]
10 45	Գընալը, Պուրկազ, Հէյպէլի, Պ. Ատա.

ԲԱԶԱՐ ԿԻՒՆԼԷՐԻ

Ատալարտան հարէքէթ

3 30	Պ. Ատա, Հէյպէլի, Պուրկազ, Գընալը.
8 15	Բէնտիք, Գարթալ, Պ. Ատա, Հէյպէլի, Պուրկազ, Գընալը. [Պ. Ատատան 9 տա]

Քէօբրիւտէն Ատալարա

4 30	Գընալը, Պուրկազ, Հէյպէլի, Պ. Ատա, Գարթալ, Բէնտիք.
10	Գընալը, Պուրկազ, Հէյպէլի Պ. Ատա,

Հավա չէտիտ լօտօս վէ Թիրի գար օլտուղը կիւնլէրտէ սապահլեյըն Ատալարտան քէօբրիւյէ սաաթ 3տէ եալընըզ պիր սէֆէր, վէ ագշամլարը տախի քէօբրիւտէն Ատալարա սաաթ 10 բուչուգտա եալընըզ պիր սէֆէր իճրա օլընաճագը կիպի, սապահլարը քէօբրիւտէն Ատալարա վէ ագշամլարը Ատալարտան քէօբրիւյէ իճրա օլունան սէֆէրլէր էսլէ համլարտա թաթիլ խոլընըր։

ՄԱԳՐԻՔԷՕՅ ԹԱՐԻՖԻ

Մագրիքէօյիւնտէն հարէքէթ

3 15 Մագրիքէօյ, Սամաթիա, Եէնիգափու, Գումգափու.

Քէօբրիւտէն Մագրիքէօյիւնէ

11 10 Գումգափու, Եէնիգափու, Սամաթիա, Մագրիքէօյ.

ԲԱԶԱՐ ԿԻՒՆԼԷՐԻ

Մագրիքէօյիւնտէն հարէքէթ

3 15 Մագրիքէօյ, Սամաթիա, Եէնիգափու, Գումգափու.

Քէօբրիւտէն Մագրիքէօյիւնէ

11 10 Գումգափու, Եէնիգափու, Սամաթիա, Մագրիքէօյ.

[1] Իշպու սէֆէրլէր՝ Պ. Ատա իսքէլէսինտէ իթթիսալ խոէճէք տիր։

ԳԱՏԸՔԷՕՅ ԹԱՐԻՖԻ

ԷՎՄԻՑԷ		ԲԱԶԱՐ	
Քէօբրիւտէն	Գատըքէօյտէն	Քէօբրիւտէն	Գատըքէօյտէն
Սթ. Տգ.	Ս. Տգ.	Սթ. Տգ.	Ս. Տգ.
2 45	2 45	2 45	2 45
3 30	3 30	3 30	3 30
4 15	4 15	4 15	4 15
5	5	5	5
5 45	5 45	6	6
9 15	9 15	9	9
10	10	10	10
10 45	10 35	11	11
11 30	11 20	12	12
12	12		

Հավա չէտիտ լօտօս վէ Թիրի գար օլտուղը կիւնլէրտէ ագշամլարը քէօբրիւտէն վէ Գատըքէօյիւնտէն սաաթ 12տէ իճրա օլունան սէֆէրլէր պիրէր չէրէք էվվէլ իճրա օլունաճագ տըր։

ՀԱՅՏԱՐ ԲԱՇԱ ԹԱՐԻՖԻ

Իզմիթ չըմէնտօֆէրի տէբօրտէրինէ մուլաքաթ

Քէօբրիւտէն

Սը. Տգ.		Գթր. Նօ.
3 50	Իզմիտէ կիտէն	2
7 50	Իզմիտէ կիտէն	4
10 55	Բէնտիկէ կիտէն	6

Հայտար Բաշատան

4 30	Բէնտիկտէն կէլէն	1
8 35	Իզմիտտէն կէլէն	3
11 35	Իզմիտտէն կէլէն	5

ԱՆԱՏՕԼՈՒ ԹԱՐԻՖԻ

Անատօլու ճանիպինտէն հարէքէթ

2 45 Բէնտիք, Գարթալ, Պ. Ատա, Մալթէբէ, Մօտա. [1]

Քէօբրիւտէն Անատօլու ճանիպինէ

10 10 Մօտա, Մալթէբէ, Պ. Ատա, Գարթալ, Բէնտիք. [1]

ԼՈՒՎՐԸՆ ՄԱՂԱԶԱՍԸ

7—8 ՀԱՃՕՓՈՒԼՕ ՉԱՐՇԸՍԸՆՏԱ 7—8

ՊԷՅՕՂԼՈՒ

Միսիւ Թիւյէրիա պու տէֆա Էվրօբատան ավտէթ վէ մուվասալէթ իթմէսի միւնասէպէթիլէ բազարլըտլը միւշթէրիլէրինէ չուրասընը արզ վէ պէյանը մաֆթիխարիյէտ միւսարաաթ էյլէր քի րումի նօյէմպրինին 19ընճը բազար էրթէսի կիւնինտէն իթիպարէն կէրէք սօն պահար վէ կէրէք գըշլըգ իչիւն էնվաի եունլը, իբէքլի վէ գատիֆէլի սօն մօտա գումաշլար, գազմիր վէ բէլիւշլէր վէ ալէլ ումում գատըն գումաշլարը վէ սաիրէնին միւթէալլիգ էնվաի գումաշլար վէ սաիրէնին պէյ վէ ֆիրուխթընա միւպաշէրէթ օլունաճագ վէ չօգ սաթմագ իչիւն էհվէն սաթմագ իգթիզա խոէր գաիտէսինէ պինաէն ֆիյաթլարը քեամիլէն սաթըլմագտա տըր։

Եինէ գըրուշլըգ մալ միւպայաա խոէն միւշթէրիյէ Լուի Քէնզ ուսուլի իւզրէ եաբըլմըշ 20 լիրա գըյմէթինտէ օթուրթմա պիր սաաթ բեանգօ իչիւն միճճանէն օլարագ պիլէթ վէրիլէճէք վէ պու բեանգօ տախի պէհէմէհալ էօնիւմիւզտէքի քեանունը սանինին պիրինճի կիւնիւնտէ եանի երպաշը պազարլընտա քէշիտէ օլընաճագ տըր։

Քէշիտէ օլընան բեանգօնըն պիլէթի հէր քիմէ խասալէթ խոէրսէ, պուլ սաաթը իխթիմէլիւնի հալտէ, պէտէլինէ 20 լիրալըգ սաիր իխթիմալիւլէրտէն ալապիլիր։

15—9

ՔԻՒՃԻՒՔԵԱՆ ՊԻՐԱՏԷՐԼԷՐ

ԷՃԶԱԽԱՆԷ

26 — ՍԹԱՄՊՕԼՏԱ ԵԷՆԻ ՃԱՄԻՏԷ —26

ՍՈՒՃԱՐ ՏԻՒՔԵԱՆԼԱՐԸ

ՍԹԱՄՊՕԼՏԱ	ՊԷՅՕՂԼՈՒՆՏԱ
77 — ՔԷՕՓՐԻՒ ՊԱՇԸՆՏԱ — 77	168 — ՏՕՂՐՈՒ ԵՕԼՏԱ — 168

Մէզքիւր էճզախանէ վէ տիւքեանլարընտա միւթէատտիտ վէ էնվաի Թէրքիպաթը քիմեէվիյէ վէ էճզա վէ մուսթահզարաթ վէ ալաթը ճէրրահիյէ, վէ ալէա ճինս լասթիք իլէ չէլիքտէն մամուլ ալաթ ու էտէվաթ, վէ Լիմթէր ուսուլ ինտէ պաղլար, վէ Ֆրանսըզ վէ Ինկիլիզ էճզալարը, սօլ ֆաթօնըն էն ալէա ճինսի, էթըրի վէ էճնէպի մատէն սուլարը, ֆօթօկրաֆճըլար իչիւն լէվազըմաթ քիմեէվիյէ, Պօրաօ չըրաղլարը, գօնեագլար, էնվաի իչքիլէր, գօգուլը սապունլար, նէֆիս բուտրա, օ տը Գօլօնը, սաչ սուլարը, ալէա կիւլ եաղլարը, վէ սրէչալար իլէ քիմեախանէլէրէ մախսուս ճամ գապլար վէ ալաթ ու էտէվաթ մէվճուտ օլուպ, թօբտան վէ բէրաքէնտէ ֆիրուխթ օլունուր։

Քէզալիք մէզքիւր տիւքեանլարտա մուսլայէէ Թըպպիյէ տախի իճրա օլունուր, պունա մախսուս օտալար վար տըր։

Պէյօղլու էճզախանէսի կէճէլէրի աչըգ տըր։

Զէյլ.—Պիլճիւմլէ էճզա վէ էմթաամըզըն էն ալէա ճինսինտէն օլտուղընը վէ բէգ էհվէն ֆիյաթլա սաթըլտըղընը Տօգթօր էֆէնտիլէրէ վէ մուհթէրէմ էհալիյէ իլան խոէրիզ։

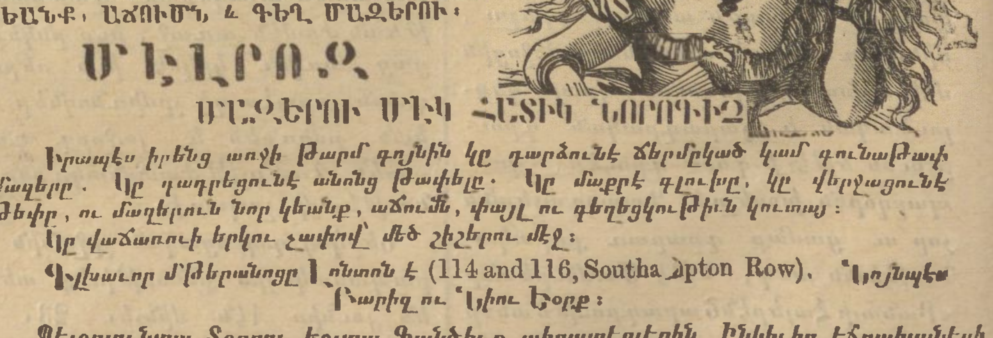

ԿԵԱՆՔ, ԱՃՈՒՄՆ և ԳԵՂ ՄԱԶԵՐՈՒ։

ՄԻՀՐՈԶ

ՄԱԶԵՐՈՒ ՄԻԱԿ ՀԱՏԻԿ ՆՈՐՈԳԻՉ

Ի՛րապէս իրենց առջի Թարմ գոյնին կը դարձունէ ճերմկած կամ գունաթափ մազերը. Կը դադրեցունէ անոնց Թափիլը. Կը մաքրէ գլուխը, կը վերջացունէ թեփը, ու մազերուն նոր կեանք, աճում, փայլ ու գեղեցկութիւն կուտայ։

Կը վաճառուի երկու չափով՝ մեծ շիշերու մէջ։

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Նոյնպէս Բարիզ ու Նիւ Եորք։

Պէյօղլունտա Տօղրու եօլտա Գանթիւք պիրատէրլէրին Ինկիլիզ էճզախանէսի իլէ Եիւքսէք գալտըրըմտա Մ. Գարուանանըն Ինկիլիզ մաղազասընտա վէ Պէյօղլունտա Տօղրու եօլտա Մ. Իզատօր Լա Գանթէլլանըն Ինկիլիզ մաղազասընտա պուլունուր։